

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden követhető 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, január 12.

Mienk a Lovcen.

A háború nagy-nagy gyümölcs-
érlelő. Várak, tartományok, országok
a gyümölcsei, amelyeket vérsugaras,
ágyutüzes napja érlel addig, amíg
szeliden, örvendezőn lehullnak. Ma
ismét gazdagabb lett szüretünk egy
érett, aláhulló gyümölcse. Furcsa
gyümölcs: rideg, sötétszürke szikla-
kolosszusok összenőtt halmaza, fe-
nyegetőn elterpedő hegyóráis oda-
lenn a monarchia legdélibb szögleté-
ben, Dalmácia határán. A Lovcen.
Ezerhét száz méteres ormának lehajló
lejtőin nyugatról a Bocche ragyogó
ölelő öble simul, keletről a fekete
hegyek országának fővárosa rejtezik.
A Lovcen. Sötét, lakatlanul, zor-
donan és ellenségesen állt őrt, szik-
lát, mint inas, hatalmas tenyegető
karokat nyújtotta le Cattaro felé,
mintha minden percben készen állva
— a tulsó hegyoldalon buzgólkodó
ornagore kezek vágját követve, lezu-
dulni a lábához tapadó városra. A
Lovcen ma már a miénk. Nem fe-
nyegtet többé. Valamikor sok-sok mil-
liót ígértünk érte Nikitának, ma éret-
ten lehullt számunkra.

A főlkavargó háborús boszorkány-
üstben kezdettől óta, mint apró, de
kemény diócska főtt, sustergett a kö-
ves Montenegró. A ornagorelegények
szikár, kemény harcosok. Fegyverük-
et, ágyukat az entente legjobb gyá-
rai adták. De legnagyobb erősségük
mégis a Lovcen volt. A sziklavár,
amelynek tetejére angol, francia ha-
dimérvnők, tüzekek állították az
ágyukat, hogy fenyegezzék a tenger
felől elérhetetlen Cattarót. Tizenhét
hónapon át süvöltöttek alá a hegyte-
től orv-gránátok és csodálatos: épen
a Lovcen, a sziklák sajátságos alaku-
lata védte meg, fedezte ellenük a szép
várost. Az öbölből pedig a monarchia
flottája küldte föl ágyui beszédes izen-
etét, óriási hajógránátok, merészen
fölszálló pilóták bombái némitották el
nem egyszer az ellenséges tüzérseget.
De az elpusztult ágyuk helyébe uja-
kat küldött az entente. A Lovcen állt,
harcolt, megvívhatatlan hirre tett szert.
Ma azonban a miénk. Megérett.

Az entente-ra rossz napok járnak.
Szerbián végigseperve kelet felől
megnyit az ut a Balkánon át mesz-
sze Indiákba. A Dardanellák dombjai
között csak messze kiterjedő temetők
hirdetik az angolok ottjártát. És most
az entente erőszakkal rabolt balkáni
erőssége: Szaloniki felé nemcsak
Makedóniából, hanem nyugatról a
Lovcen ormáról is a központi hatal-

mak fegyverei csillognak. A bevehe-
tellen határhegyről motoros mozsar-
raink rettegést és csodált munkája
lesöpörte az ellenséget. Magyar ka-
tonok ülnek odafönn és néznek alá
Nikita országába. Belelátanak a fővá-
ros háza közé: tíz kilométer a hegy
legmagasabb pontjától légvonalban
Cettinje. Ma még csak katonaszemek
néznek oda, de holnap, holnapután
már ágyuk szemé nézeget a orna-
gore ország szívébe. Nikita honta-
lanná vált elődei és szövetségesei:
földnélküli Albert és hajléktalan Pe-
tár példáját követheti: utnak indulhat
új fővárosról új fővárosra vándorolni.

Válogathat Podgorica, Antivari, Sku-
tari között, amíg sorra járva, sorra
futva, sorra kergettetve valamennyin
kiszorul országából és valahol, talán
Brindisiben megalapítja Montenegrót
a Szalonikiben található Szerbia és
az havrei Belgium mellé harmadik-
nak. A kicsiny kemény dió feltörött.
A Lovcenen álló ágyuk szemé
telnéz Cettinjen is. El Skutari felé,
ahová az ut kulosa ez a hegy. Az
utolsó zárt ajtó volt a Lovcen és fel-
pattanásával teljes erejében bontakoz-
hat ki új csatateret, új diadalokra
törő hadseregünk.

Elfoglaltuk a Lovcent.

(Szabad az ut Cettinjébe. — Oroszok sikertelen
támadásai.)

Budapest, január 11. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Tegnap a szokásos tüzérsegi harcoktól eltekintve, a besszarábiai haro-
vonalon és Keletgaliciában csend uralkodott. Ma reggel óta az ellenség leg-
hevesebb tüzérsegi tűz után sikertelen támadásokat intéz Toporoutz és
Raranoze közt terület ellen.

Olasz hadszíntér:

Helvzet változatlan. Déltirolban, az Etsch völgye felett tizenegy olasz
repülő jelent meg. Több helyen eredmény nélkül bombákat dobtak le.

Délkeleti hadszíntér:

A Lovcent elfoglaltuk. Hősies gyalogságunk a nehéz tüzérseggel
és a haditengerészettel remek együttműködésben három napi kemény
haroban legyőzte az ellenség elkeseredett ellenállását és a teljes Karst-
hegység mérhetetlen nehézségeit és elfoglalta a tengerből, sziklafalként
ezerhét száz méternyi magasságban kiemelkedő, a védelemre évek óta be-
rendezett Lovcent. Huszonhat löveget, két tizenkét centiméteres ágyut,
két tizenöt centiméteres modern mozsarat és két huszonnégy centimé-
teres mozsarat, azonkívül lövészert, puskákat, élelmiszert, ruhakészlete-
ket zsákmányoltunk. A lövegek egy része sértetlen, ezeket az ellenség
ellen használjuk.

Montenegró északi részén az ellenséget, amely tegnap közvetlenül
Berane előtt még egyszer ellentállt, elűztük. A község és az azt délnyugat
felől uraló magaslatok birtokunkban vannak. Gyors közbelépéssel elejét
vettük annak, hogy Beraneban az égő Lim-híd egészen elpusztuljon. Ipeknél
újra tizenhárom szerb löveget ástunk ki sok lőszerrel. Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese. Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Légi harc a nyugati fronton.

Berlin, január 11. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Massigestől nyugatra elfoglalt
árok ellen intézett ellenséges előre-
töréseket visszavertük. Az ott elfo-
gott foglyok száma négyszáznyolc-
vanra emelkedett. Woumennel-Dix-
muidentől délre védőágyunk és egy

harci repülőnk leszállásra kényszerít-
ett egy három egész nyolctized cen-
timéteres ágyúval felszerelt francia
repülőgépet. A repülőgép a benne-
ülőkkel együtt sértetlenül került ke-
zünkre. Torunaynál légi harcban le-
lőttünk egy angol kétfedelűt.

Keleti és Balkán hadszíntér.

Semmi különös esemény. Legfőbb
hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Kisbankok felszabadítása a nagybankok gyámsága alól.

(Teleszky János pénzügyminiszter beszéde. — A képviselőház ülése.)

Tátrai tudósítás.

Budapest, január 11.

Két érdekes interpellációt jegyzett be ma az interpellációs könyvbe Ráth Endre képviselő. Az első, intézve a kormányhoz, szól a vérbaj és a hasonló betegségek megállításáról; a második: a helyi szolgálatra minősített és a 43-50 éves ügyvédek katonai szolgálatra való beosztása tárgyában az igazságügyi és a honvédelmi miniszterekhez van intézve. Az utóbbi interpelláció célja, hogy miután a háboru leginkább a diplomás tojalkozásokat sújtotta, a helyi szolgálatra beosztott diplomások tojalkozásuk helyén teljesíthessenek szolgálatot.

A mai ülésen folytatták és be is fejezték a Pénzügyi Központ vitáját. Teleszky pénzügyminiszter válaszolt az elhangzott beszédekre s tudomásra hozta a módosításokat, amelyeket a javaslaton a kormány megtenni hajlandó. A javaslatok aztán átkerülnek a pénzügyi bizottsághoz, amely a módosításokat paragrafusoknak iktatja.

Az érdeklődés nem nagy. Mikor a Ház elnöke az ülést megnyitja, nagyon ritkásak a padsorok.

Az ülés megnyitása után Szabó István és Beck Lajos felszólalásait Giessweln Sándor beszéde követte. Általános elvi szempontokból bírálja a javaslatot. A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat ebben a formájában arra alkalmas, hogy még jobban felborítsa a szociális egyensúlyt, amely ugy sem elég szilárd ebben az országban. Ez a javaslat a kapitalisztikus koncentráció szolgálatában áll. Mi nem a tőkét támogatjuk, hanem azt akarjuk, hogy a tőke intézményesen illeszkedjék bele gazdasági életünkbe. A tőke egyoldalú kapitalisztikus irányba kártékony lehet még a társadalomra is. Ha az ember a bankokkal foglalkozik és azokat bírálja, az antiszemitizmus vádjával illetik. Akik ezt teszik, azok olvassák el Ezsaiás prófétát, aki legjobban áldozta az igazságot. A tőke kultúráival szemben meg kell védeni a kisembereket. Védeni kell a munkát és különösen a kis földbirtokot a tőke koncentrációjával szemben.

Ezután Teleszky János pénzügyminiszter válaszolt a vitában elhangzottakra. A nagybankok részvétele gazdasági életünkben nem tartozik a Központ keretébe. Közgazdaságunk mai berendezkedése állami strukturánk felvolpánja. A kormány képtelen a már meglévő állapot gyors megváltoztatására. Az ellenzék kiesőves szempontjai az osztályellenfelek kiélezését eredményezhetik. Ausztriában nagyobb a tőkekonzentráció és nagyobb a nagybankok hatalma. A javaslat azt előzve, hogy a kisbankok felszabaduljanak a nagybankok uralmától. A tervezet nem végleges, mégis az egyes kardinális tételeitől nem térhet el. A központ nem zavartatja meg a pénzügyi egyensúlyt. A mai gazdasági élet feltétele a tőkekonzentráció. Két szaktételekre, Szóll Kálmánra és Lukács Józsefőre hivatkozik.

Az ellenzék közbejött: „Só, só!” Teleszky János pénzügyminiszter folytatja beszédét: A vidéki pénzügyintézetek nagy részű eredményeket teljesítettek a hadikölcsön körül abban a reményben, hogy a Központi Pénzügyintézet javítani fog a helyzetükön. A javaslat tehát nagyban hozzájárult már is a hadikölcsön gyors sikeréhez. Ezután kötelező revizióról és revizorokról beszélt.

Ezután a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta és a módosítások szakdolgozatokból

vissza küldte a pénzügyi bizottsághoz. Az ellenzék a szavazásban nem vett részt, padsorai a szavazáskor üresen voltak.

Szünet után Hegedűs Kálmán ismertette a munkásközvetítéssel szülő javaslatot, melynek tárgyalását a holnapi ülésre halasztották el. Ezzel az ülés véget ért.

Kémkedésért

francia fogságban.

(Hogy ének a tojlyok. — Az apas képtárlata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 11.

A háboru első hónapjaiban többször volt szó egy francia emberről, akit Párisban kémkedés gyanúja alatt letartóztattak és akit egy amerikai milliomossal, egy apással és bankszolgával egy cellába zártak be. Akkortájt voltak a németek legközelebb Párishoz, a Tautók zúrtak és röplöttek a francia főváros felett és a börtönbe zártak hiába vártak arra, hogy bírák elé kerüljenek. Az előbb említett kémkedéssel vádolt francia később szabadult a börtönből és most megírja élményeit a Le Temps-ban. Érdekes, hogy a sok csunya dolgot feltáró cikket a cenzura közlésre engedélyezte. A rendkívül érdekes memoár a következőket mondja el:

Fogságom nyolcadik napján a hadbíró elé vezettek. Erre az alkalomra egy tiszta galért örztem meg, de nem hagytak annyi időt, hogy felszomboljam és gallér nélkül vezettek el. A köztársasági gárda egy katonája vállancot vert a kezemre és a földalatti utak egész labirintusán vezetett keresztül. Ezek az utak az óriási igazságügyi palota alatt futnak el és a Szalna egyik ártól csaknem a másik ágáig terjeszkednek, háromnegyed részben körülvéve a nagy szigetet, amelyen az igazságügyi palota emelkedik. Rendteleg lépcsőn mentünk fel és le, jobbra és balra nézve az utvezetőben, azv, hogy soha életemben sem tudnék oda máram elmenni. Emberséges kísérem a magányos uton levette rólam a láncot és csak akkor csatolta fel újra, mikor a bíróság elé értünk.

A bíró rendkívül szigorú külseű, őszhajú tiszt volt, szeméből azonban okosság sugárzott. Röviden és világosan feleltem kérdéseire. A kihallgatás félóra hosszat tartott, a jegyzőkönyv kedvező volt rám nézve, ezután visszavezettek cellámba. Fogolytársaim részletesen kikérdeztek a kihallgatásomról és nagyon megnyugodtak. Az apas megállapította, hogy csak türelemmel kell lennünk, a sorsunk nem is olyan rossz. Ez a nyugalom azonban nem tartott sokáig. Mikor két nappal később megsebztem, újra teljes levertség uralkodott. A legjobban az amerikai milliomos szenvedett. Ő és a bankszolgája éjjel soha sem tudtak aludni. Képtelen szórakozásunk volt, ha az apas képtárlatát nézegethettük. Ő volt az egyetlen köztársasági, akinek ilyen képtárlata volt. A jobb lábazzárán egy kerakasztal volt, olyan korcsmai asztal, amelyen két pálinkáspohár, egy csomag dohány és két doboz gyula volt látható. A ballábán egy kigyót láthattunk. A jobbkarján a Vendome-ívket láthattuk, a szép gyűjtemény gyöngyeit, amely a maga nemében mesteri volt. A bal karjára egy asszonyi fejletetovált a vésnök. A mellén volt a diadalív és egy borzalmas Medusa-fej, amely egy ablakból tekintett ki és előtte egy óriáskigyó ficáncolt.

Tizednapra hírt kaptunk a börtön abécé kopogtatása után, hogy a háboruban jól állunk és hogy a szomszéd cella lakóinak nincs dohányuk. Ugyanakkor két új foglyot is kaptunk. Egy franciát, aki Németországból tért haza és egy nyugodt párisi polgárt, aki biciklijén sétautat tett és közben kémkedés címén letartóztatták.

Végre másodszor is a bíró elé vezettek, aki közölte velem, hogy semmi terhelő adatot nem találtak és ezért szabadon bocsátanak. Ekkor tudtam meg, hogy névtelen feljelentés alapján tartóztattak be. Szabadon bocsátásomat azonban még helyben kellett hagynia Gallieni tábornoknak, Páris katonai kormányzójának, ami sokáig tarthat és azt a börtönben kell bevárnom. Mint később megtudtam, ekkortájt került döntésre a nagy marnei csata és Gallieni-nek más dolga volt, mint hogy velem törődjék. Mégis ezen az éjjelen először aludtam jól és nyugodtan fogságom hosszú ideje alatt. Másnap korán elviesztettem az amerikai kellemes térsaságát, akit az amerikai nagykövet közbenjárására egy könyvmesebb fogházba vittek át. Nemsokára az apas is szabadon engedték. Ugyanaznap délután két órai sétára engedtek az udvarba és megengedték, hogy a sűrű rácsokon át beszélhessek anyámmal. A tizenhatodik napon visszavették szabadságomat. Némisainálkossággal hagytam el a cellát, amelyet már annyira megszoktam, de mikor a szabad levegőre értem és újra járhattam-kelhettem, ahogy magamnak tetszett, minden rossz emlék kiröppent az agyamból. Most kezdem csak megérteni, mi az, ha az ember szabad.

Anglia retteg

a gazdasági háborútól.

(Ki bírja jobban? — Sztrájk a védkötelezettségi bill miatt.)

Tátrai tudósítás.

London, január 11.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Az alsóházban törvényjavaslatot nyújtottak be, hogy a kormány használja fel az angol birodalom összes segélytorrásait a németek elleni harcra s kövessék példáját a szövetségesei is. A vita során Runciman kereskedelmi miniszter kifejtette, hogy a háboru eddig Anglia jobban állotta, mint Németország. A gazdasági helyzet nyomása megérteti idővel a németekkel, hogy a háboru folytatása céltalan. A kormány bizik abban, hogy Anglia a háboru után pótolhatja majd az elvesztett erőket és megsegítheti a szövetségeseit. Meg kell pátozni, hogy Németország a háboru útötte hézagok pótlásánál Angliának és szövetségeseinek kárára cselekedhessék. A gazdasági háboru kitörését lehetetlenné kell tenni. Erre már is meg kell tenni az előkészületeket.

London. Rhonbában a bányamunkások gyűlése megbizta kiküldöttiét, hogy a bányászterkezeleten követeljék a védkötelezettség elleni állás tojlyást és ha így nem sikerülne a javaslatot levétozni a napirendről, mondják ki a sztrájkot.

London. Monmouthshierében népgyűléseket tartottak, melyben védkötelezettség ellenes határozati javaslatokat fogadtak el.

Ferdinándot Makedónia cárjává koronázzák.

(Románia beavatkozik? — Ujbolgár offenziva. — Szaloniki a keleti kereskedelem kulcsa.)

— Távirati tudósítás. —

Páris—Zürich—Luganó január 11.

Szófia. A felhivatalos Narodni Prava jelenti: Ferdinánd király a legközelebb ellátogat Makedónia városaiba. A király Ohridában másodszor is meg fogja koronáztatni magát Makedónia cárjává.

Amsterdam. A Daily News római levelezője jelenti, hogy diplomáciai forrásból arról értesül, hogy Románia a tavasz előtt a négyes entente pártján beavatkozik a háborúba. Az angol sajtó a hírt fenntartással közli, míg a francia készpénznek veszi.

Páris. Durazzóból jelentik: A bolgár hadsereg nagy erősítésekkel újra megkezdte offenzíváját Elbasszan vidékén.

Zürich. A „Journal“ tudósítója jelenti Szalonikiból: Ma éjjel is letartóztattak több német ügynököt, de komolyabb epizód nem történt. A város nyugodt maradt. Itt új német offenzíváról beszélnek a szövetségesek ellen Makedóniában. En azonban biztos forrásból arról értesülök, hogy az ellenség egyelőre nem gondol nagyobb akcióra.

Luganó. A Corriere della Sera jelenti: Az entente a legutóbbi napokban ötvenezer emberrel erősítette meg hadseregét. A Szedil-Bartól elvont csapatokat Topsinba vitték.

Bern. A „Temps“ milánói távirata szerint, valamennyi olasz lap szalonikii tudósítói azt az információt jelentik, hogy a központi hatalmaknak Szaloniki ellen való támadása küszöbön van. A „Corriere della Sera“ levelezője egyik francia tábornokkal beszélve, a magasrangu tisztnek ezt a kijelentését reprodukálja:

— Tudjuk, hogy közel áll az ellenséges támadás, de mondhatom, hogy vágyunk rá!

A francia aviatikusok, a kik az ellenséges hadállások fölött felderítő utakat tesznek, arról számolnak be, hogy a központi hatalmaknak rendkívül erős és számos csapatai vannak és rengeteg számú nehéz ágyújuk, melyet Nisből szállítottak Gevgelibe.

Bern. A Temps írja: Ha Ausztria-Magyarország hatalmába keríti Szalonikit, vagy legalább a bécs—szalonikii vasúti vonalat, komoly veszedelem vár Olaszországra. A közlekedés most Európa és a Kelet között főképen Olaszországon keresztül bonyolódik le, Brindisin, Nápolyon vagy Génuan át és különösen a Suez-csatorna megnyitása óta ezek a kikötők fontos szerepet játszanak a nemzetközi kereskedelemben. Ha a bécs—szalonikii vasútvonal Ausztria kezébe kerül, minden meg fog változni, mert ha a monarchia megkapja Szalonikit, Németország megszerzi Pireuszt. A görög kormány már az első balkáni háború után megkezdte a Larissa—szalonikii vonal építését, mely ha elkészül, Görögország megszakítatlan összeköttetése Európával teljes. Németország erre a vonalra vágyik, mert ezt tart-

ja a Kelet kereskedelmi kücsökének. Szerbia meghódítása és Szaloniki elfoglalása elég lenne ahhoz, hogy Németország határozza meg a tarifákat Görögországban, Egyiptomban, sőt Indiában és a távol Keleten is. Olaszország halálos dőlést kap ezáltal, mert azonnal a bécs—szalonikii—pireuszi vonal végső a szállításokat keletre, nem a császári—brindisi—port-saidi vonalon, hanem Ostende—Üsküb—Pireus—Port-Said felé. Ebből is érthető, hogy Olaszországnak Szaloniki védelme életbevágó érdek.

Bern. Az „Echo de Paris“ írja: A háború mai legnagyobb problémája, hogy az Albániában partraszállt olasz csapatok meg bírják-e menteni a szerb hadsereget a végső megsemmisítéstől. Ha szárazon, vagy vízen a 100.000 főnyi szerb sereget Szalonikiba szállíthatnák, azok ott a 200.000 főből álló szövetséges seregekkel egyesülve, támadóikkal legalább is egyenlő erőt képviselnének. Nemesak visszaverhetnék a német-bolgár támadásokat, de szárnytámadásokat intézhetnének a konstantinápolyi német seregek ellen is. Szalonikiban nem szabad lövészárkok-harcot folytatni, hanem a kitűnően előkészített stratégiai bázisból az adott percben pontos terv alapján föl kell venni az offenzívát. Ezért fontos, hogy az albániai szerb hadsereget megmentésük, mert benne a szalonikii expedíciós csapatok erős támaszt nyernek.

Athénből jelentik: Péter szerb király a szalonikii erődíjmegek megtekintése és a csapatok díszszemléje után egy francia tüdőbetejre utazik gyógykezelés céljából.

Szőkevény katonák betörő bandája.

(Letartóztatott aradmegyei tolvajok.)

az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Arad, január 11.

Az aradi katonai parancsnokság megkezdte az aradi rendőrséget, hogy nyomozzon egy nagyobb szabásúknak látszó bűnügyben, amelyet az első látásra is úgy lehetett tekinteni, hogy annak tettesei valószínűleg katonák.

A múlt hetekben történt, hogy a császári katonai barakban, az önkéntesek hálóterméit feltörték és onnan nagyobb mennyiségű ruhát és pénzt vittek el. A rendőrség nagy sparátussal indította meg a nyomozást és csakhamar megállapították, hogy a tettesek álkülcsesek voltak és bizonyos összejárású körülményekből arra a következtetésre jutott, hogy csakugyan katonák lehettek a betörők.

Megállapítást nyert ugyanis, hogy a katonai táborból, valamint a Wiltzer-féle waggonyárból egy időben szöktek meg a katonák és hadimunkára berendelt egyének. A nyomozás számai elvezettek a megyében és annak területén a csendőrség vette kezébe a munkát, amelyhez időközben szintén érkeztek feljelentések és pedig feltűnő volt, hogy az egyes községekben elkövetett betörések rendszerint olyan házakban történtek, ahol a gasda hadba vonult. A nagy áradásággal járó és nagy körülményekkel folyt nyomozás nem maradt

eredménytelenül és a simándi csendőrségnél tegnapra a bandának négy tagja már őrizetben is volt.

A kihallgatások nyomán a vezérparancsot ítéző K. I. őszentannai lakos beismertte, hogy ő, aki az aradi zászlóaljnál mint kürtös szolgált, a waggonyárból hadimunkára berendelt másai illetőségű T. P.-vel együtt főzte ki a tervet és T. hozta az álkülcseket, amelyek között Wertheim szerkezetű zárok felnyitására is alkalmasak voltak. Egy őszentannai és egy simándi társukkal összevetkezve együtt szöktek meg és az eddigi bevallásuk szerint tizenhat betörést és egy löpést követtek el. A betöréseket, mint említettük a legtöbb esetben olyan helyeken követték el, ahol a férfi nem volt odahaza, mert hadbavonult és az asszony vagy magai munkában volt elfoglalva, vagy bejött Aradra. A lököttéssel szerzett két lovat, saját vallomásuk szerint 3200 koronáért értékesítették. A szükséges járulatot pedig egy előtük ismeretlen egyéntől vásárolták.

A tetteseket átadták a katonai hatóságoknak.

Nem tud parancsolni a francia hadügyminiszter.

(Agyontáradt, rosszul táplált és ruházott, csontig vizes a francia katona.)

Távirati tudósítás.

Zürich, január 11.

Clemenceau a L'Homme Enchaînében leírja a francia katona siralmas helyzetét a lövészárkokban. Előadja, hogy a cenzura betiltotta a lapnak egy cikket, melyben azt akarták megírni, hogy a lövészárkok tárhatatlan állapotaiért a hadvezetőség felelős. Ha csakugyan igaz — írja Clemenceau, — hogy lövészárkaink nagy része jóval alatta áll a németekének, kit illet ezért a felelősség? Talán a szépművészeti államtitkár? A parlamentáris kormányzás mellett mindenért felelős valaki. Tudom, hogy a parlament bizonyos katonák előtt nem örvend nagy rokonszenvennek, de tessék szokni az uraknak még egy kissé várni ellenszenvenk kimutatásával, legalább addig, a míg a győzelem kitűnő intézkedéseik folytán a mi részünkre dől el. Elméletileg a katonai organizáció a hadügyminiszterre tartozik, akinek a legtöbb hadvezetőség egyenesen alá van rendelve. A mostani eset azonban ezt bizonyítja, hogy a minisztert szabad kritizálni, alárendeltjeit pedig nem. Elismernem, hogy a vezérek tekintélye egyik eleme a nemzeti erőnek és ezt a tekintélyt emelni is kell. De csak akkor, ha a tekintély a való értéknek megfelel. Mert ha nem, akkor kellő módon alkalmazni kell a modern társadalom alapvető principiumát a felelősségre vonást. Mi lesz belőlünk, ha a miniszter a maga személyére elismeri a kritika jogosultságát, alárendeltjeivel, a főparancsnoksággal azonban csak dipomatizálni tud, ahelyett, hogy parancsolna. Ez a valódi anarchia!

Ujlesztendőre a francia kormány minden katonának az elnök üdvözlő irata mellé egy-egy jó pohár bort, szivart és süteményt küldött. Nagyon helyes — írja Hervé a kormányt támogató Victoria-ban — de talán jobb ett volna, ha pezsgő helyett egy kis szentet küldenek a melegedésre és az étel megmelegítésére, desszert helyett pedig jobb néven vették volna a katonák, ha az ebédlőket nem övív vizben kellene élvezniök a lövészárkokban, hanem ha nekük is volna olyan jó gőzszívó gépünk a víz ellátására, mint a németeknek. A szivar is bizonyára jól esett a kato-

náknak, de talán inkább kellett volna nekik téli ruha, jó cipő és friss fehérnemű, amit még eddig nem kaptak. Egy hadsereg, bármily szilárd a fegyelme, nem áll ellen a végtelenig, ha ilyen siralmas állapotban hagyják. Milyen ellenállást várhatunk támadás esetén ezektől a agyonfáradt, rosszul táplált, rosszul ruházott, csontig vizes emberektől, akiket ez a be nem fejezett háború máris erősen megviselt.

Baross Ferenc dr. és Kintzig János installációja.

(A szerdai közgyűlések. — Az új főispánok beiktatása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Szerdán délelőtt a vármegyeháza közgyűlési terme nyílik meg rendkívüli alkalomból, ugyanazon délután pedig a városháza dísztermében gyűlnek össze a városi törvényhatósági bizottság tagjai, hogy a megszokott közgyűlési tárgysorozat előterében, szíves megőrzve: főispánt iktasson méltóságába. Első alkalommal történik, hogy Aradmegye és Arad város külön főispánt installál és ugyancsak első eset, hogy a főispáni beiktatás háború alatt történik. Amíg az előbbi körülmény csak díszesebbé tenné az egy napra tervezett installációkat, addig a háborús viszonyok következtében mindkét törvényhatóságnál egyszerűen, külső dísz, békeidők főispáni beiktatási ünnepségeinek pompája nélkül történik meg az új főispánoknak méltóságukba beiktatása.

Aradmegye közgyűlése amelynek egyetlen tárgya Baross Ferenc dr. főispán beiktatása, rövid lefolyása lesz. Az installáció ugyanis az új főispán kívánságára is a leg egyszerűbb keretek között történik meg a megyeháza közgyűlési termében. A törvényhatóság tagjai — akik az Acsev. különvonat járataival nagy számmal jöttek meg már ma is — rendez helyüket foglalják el, míg a városi törvényhatósági bizottság küldöttsége részére, amely a polgármester vezetésével jelenik meg, az előadói emelvény előtt tartanak fenn helyet. A karzat a közönség részére nyílik meg.

A közgyűlés délelőtt 10 órakor Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán megnyitójával veszi kezdetét. Az alispán felolvassa a belügyminiszter leiratát, mely Baross Ferenc dr. központi főszolgabíró főispáni kinevezését tudatja. Ezután küldöttség megy az új főispánért, aki leteszi a hivatali esküt. Utána Schill József főjegyző a törvényhatóság nevében üdvözlöli a főispánt, aki ezután elmondja a főispáni székfoglalóját és ezzel a közgyűlés véget is ér.

Az installáció után bankett és küldöttségek fogadása nincs tervbe véve.

Délután négy órakor a városházán lesz az installációs közgyűlés. Itt is minden a lehető leg egyszerűbben történik meg. A közgyűlési terembe bevonul Aradmegye küldöttsége, amelyet a délelőtti tartandó megyei közgyűlésen küldenek ki. A városi rendező közgyűlést Varjassy Lajos polgármester nyitja meg. Az új főispán kinevezését tudató belügyminiszteri leirat felolvasása után küldöttség megy Kintzig János főispánért, akit megbíví a közgyűlésbe. Kintzig János ezután leteszi az esküt, amit követőleg Angel István dr. főjegyző a városi tisztikara, Szathmáry János Acsev. igazgató pedig a törvényhatósági bizottsági tagok nevében üdvözlő szavakat intéz a méltóságába beiktatott főispánhoz, aki válaszul a beszédekre.

A beiktatási aktus után a közgyűlést rövid időre tartóköztesíti az előző évi főispán, ezután pedig a rendező tárgysorozat megvitatására kerül a sor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: „Ciklomen”, újdonság, először.
Csütörtök: „Ciklomen”.
Péntek: „Ciklomen”.
Szombat: „Ember tragédiája”.

* Turáni formák. (Takács Zoltán dr. előadása a Kölcsey Egyesületben.) Vasárnap, január 16-án délután a kulturpalota nagyterme ismét a Kölcsey Egyesület tagjai számára nyílik meg; az 1916. esztendő első felére tervezett zsurok sorozatát kezdi meg az egyesület, amely ez alkalommal kiváló fővárosi esztétát lát vendégül. Felvinozi Takács Zoltán dr. a Szépművészeti Múzeum öre, akinek a művészeti irodalom terén kifejtett munkásságát a Nyugat folyóirat előkelő hasábjairól ismeri a közönség a turáni formákról, a turáni népek művészetéről tart előadást az első Kölcsey-zsuron. A turáni kérdések általában egyik legalaposabb ismerője Takács Zoltán dr., de különösen nagy szeretettel foglalkozott a turáni művészettel, amelyről szóló vonzó, érdekes előadást vetített képekkel is kíséri. A zsurok programján a fővárosi vendégen kívül fiatal aradi zongoraművész szerepel: Szabó Piri, aki Máttermüller József kitűnő tanítványa és több fellépése alkalmával aratott őszinta megeredmelt sikert pompás zongora játékkal. Az első zsurot január 23-án a Budapesti Hírlap kiváló haditudósítójának Payr Hugónak Háborús képek című előadása követi, februárban pedig Székely Mihály mérnök a repülésről és hadi pilótákról tart előadást. Siroosy Gyula aradmegyei költő emlékének szentel ünnepet a Kölcsey Egyesület és a pályanyertes egyfelvonásos színműveket mutatja be. A január 16-i zsurot és a következőkre is az 1916. év első felére esedékes tagsági díj befizetése ellenében a kulturpalota könyvtárában vehetik át a Kölcsey Egyesület tagjai minden nap zsurojegyeiket.

* A Vörös Félhold hangversenye a m. kir. Operaház műsorváltozása folytán nem folyó hó 15-én, hanem folyó hó 19-én szerdán este fog megtartatni. Ugyanis folyó hó 16-ára az Opera váratlanul Tristan és Izoldát tűzte műsorra s így Burrián, Wagner legnehezebb címszerepének sikerét nem teheti függővé egy hadi menetrendes utazás esélyeitől. A 15-ére váltott jegyek tehát 19-ére érvényesek. Egyéb-iránt a Vörös Félhold hangverseny, melyet a filharmonikusok rendeznek Resch Ferenc állomásparancsnok vezérőrnagy védnöksége alatt, az előlekek után téve szenzációs lesz. A páholyok, a 8, 6 és 5 koronás helyek már is elkelték s a többi jegyeket is nagyban vásárolják az érdeklődő Scherhag cégnél (Andrássy-tér 14.) Dienst Oszkár, aki Burriánnal jön le, nemcsak a szenzációs Wagner-éneket kíséri a Walkür, Lohengrin stb. operarészletekben, hanem Weil Magdát, a kitűnő hegedűművésznőt is. A monstra hangverseny Vas Sándor virtuóz zongoraszámmal és a senekar számaival válik teljessé. Részletes műsor legközelebb.

* A színház hírei. A Ciklomen, Gábor Andor kitűnő színjáték újdonságának szerdán van a bemutatás előadása, a társulat nagy gondattal készült a Vieszínháznak a páratlan sikert aratott újdonságára, melynek Budapestben minden előadása zsúfolt házat jelent; az újdonság egymásután három estén kerül színre. Az ember tragédiája. Szombaton a komoly muzea csarnoka lesz az aradi színház; Madách hatalmas műve Az ember tragédiája kerül előadásra ez estén és a társulat összes tagjai részt vesznek ezen előadáson, melyen Adám Hivégi, Eva K. Kápolnai Juliska és Lucifer Delli lesz. Vasárnap este megismétli a társulat Az ember

tragédiáját. A legközelebbi újdonság Végre egyedül Lehár kitűnő operettje, mely először a Magy. kir. operaházban került színre: lesz az aradi színház legközelebbi újdonsága, mellyel a személyzet teljesen elkészült. A hatalmas zenei gyönyörűség különösen Z. Váradi Margitnak és Barics Gyulának nyújt bő alkalmat énekművészetük érvényesítéséhez, amennyiben az operaszertű 2-ik felvonást kizárólag ketten töltik be; a többi szereplők: Járai B., Győző, Polgár S. stb. Az újdonsághoz részben új díszlet is készül.

* Chopin zeneműve az Apollóban. (A „Nocturno” szerdai premierje.) Ez az első alkalom, hogy komoly zenei művet dolgoztak filmre. Chopin csodás Nocturno-ja elevenedik meg előttünk s a mélabus zenéből alakok körvonalai bontakoznak ki s lelétszák előttünk mekapóan szentimentális történetüket. A „Nocturno” egy grófi fiúról szól, akiben benne örül a földvérs. Oviák a legkisebb szellettől is, de tudják, hogy közelében ott leskel a halál. És megjelenik az élet, egy sudár, szép leány képében és a beteg fiu sóvárogva tárja ki karait a szerelme, az élet felé. A leány egy kóbor cirkusztrépasz tagja, szintén megszereti a fiut, egy idill játszódik le közöttük a kertben, holdvilágnál. A fiu beteg lesz, a leány pedig elbujdosik. A leány egy szomszéd városba vetődik, ott elfofoják, mert a kezén levő gyűrűről, amelyet pedig a grófi fiutól kapott, azt hiszik, hogy lopta. A gyűrű gazdáját keresik és a fiu még egyszer látni szeretné szerelmét. A kóbor cigányleányt hintón viszik szerelméhez, aki immár halálos ágyán fekszik. És miközben a leány még egyszer eltáncol a Chopint, a vágy, a lemondás, a halál s himnuszát, a fiu kiheheli lelkét. Az Apolló-színház külön-zenei betonnalással hozza színre szerdán és csütörtökön a mélységes, hangulatos drámát.

* A halász leánya. (Tengerész dráma az Urániában.) Új attrakciót mutat be a színház, mely teljesen elűt a mozdikrámák szokványos tragikumától és fölülte érdekes és izgalmas eseményével niszert lelki megrendüléseket hoz számunkra. A Hollandia filmgyár újdonsága ez, amely az első drámai művésznőkhöz tartozó művésznővel, Anné Bossal az élen oly darabot játszat el a maga kitűnő társulátával, amely az eddig látott legjobb színművekkel felér. Szerelmi történet ágazatában öreg Jánosossal, egy szerelmes leány apával találkozzunk, aki izrákos ember, a delirium tremens veri le lábairól s itt szenved s kárhozik el földi élete előttünk. Iszonyu látnivaló a bomlott ember sok ideája, sok szánivaló cselekedete. A végén ugy puzatul el, hogy a halál, mert hiszen ha ő s az egész darab a halál-sok világában játszódik le, felborítja a lámpást és magára gyújtja az egész vízi alkotmányt. — Jókai: Szegény gazdagok hatalmas regénye után készült filmfelvétel legközelebb az Urániában.

* „Egy rezervista álma” szombat, vasárnap az Erzsébet mozéoszínházban. A pikáron szakállas katona könyököl a szurongos fegyverrel, körülötte hó van mindenfelé... A fehér vásznon mentelő, vágató hó-ök jelennek meg; fegyverropogás, géptygyveratogás, ágyudörgés félelmesen egyszerű zene-készlete mellett végig száll a rettenetes, igazai, a hamisítatlan háború. A prologust Vadnay Károly budapesti író mondja el. Nagy István kövicsmester álmodik, de mintha mi is álomba varázsolatának, minden idegünkkel a háború fenséges, izgalmas és véres pillanatait élők át. A harcateret katonák kancsosa, ágyu kerekke, lovak patája, hősök halála teszi megrázóan változatos, s mikor bámulatos közelségben látjuk felbukni a lov sokat, a gyalogosokat halálaváttan. Irtóza osan hat ez a kép, felrázza a lelküket, meg-meg-teti a szíveket, lebilincseli tekintetüket. Amit a film produká maga az igazai, hamisítatlan háború. Legközelebb: „Halász az ellopott gyémántok után” 5 felvonásos órási detektív-dráma.

Zongorában és vázában elrejtett liszt.

(A polgármester rendelete az összeírásról. — Rekvirálják a háztartások teljesítését. — Hol vásárolhat a közönség lisztet?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Arad város tanácsa ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében megbeszélte a liszt összeírása körül szükséges teendőket és meghatározta a polgárság lisztellátásának módját. A polgármester ma részletes rendeletet adott ki, mellyel ezt a nagy kérdést szabályozza. A leglényegesebb intézkedés az, hogy január 17-iktől kezdődőleg január 28-ikáig bezárólag végre kell hajtani Aradon a lisztösszeírást.

— Figyelmeztetni kell az összeírókat — mondotta nevelve Lócs Rezső helyettes polgármester — a zongorákra és a vázákra. A fővárosban tartózkodva saját tapasztalatomból tudom, hogy a kinti vázákba 25 kilogramm liszt szokott ilyen háborús időkben teremni.

A tanács Zubor Andor tb. főjegyző előadása alapján megállapította a vendéglősök, kávéosok, kifőzők és étel készítésével foglalkozó iparosok egy heti lisztükségletét. Ezt az első ellátmányt az illetők még szelvények nélkül kaphatják a várostól, de ezután már csak a beszedett jegyeknek megfelelő mennyiséget kaphják. A tanács igen szigorúan járt el a kiutalásnál és például a piacon árusító cukrászoknak, a város területén a katonák részére főző kifőzőknek, hadifoglyokat élelmezőknek nem adott lisztet. Azok, akik szerződészerű szállítói valamely intézetnek, csak annyi lisztet kaphatnak, amennyiről számlákkal bizonyítják, hogy kenyér alakjában leszállították.

A polgármesternek a liszt összeírását elrendelő és a lisztellátást szabályozó rendeletét a következőkben ismertetjük:

Liszt- és buzakészletek összeírása.

Mintán természetesen minden háztartás elsősorban készletben levő lisztjét köteles elfogyasztani mindaddig, míg lisztkészlete tart, kenyér és lisztutalványra igényt nem tarthat, a város egész területére a lisztkészleteknek összeírását elrendelem. Az összeírásnak január 17-én reggel kell megkezdődnie és január 28-án este befejezést kell nyernie. A város egész területét hatvanhét kerületre osztom és a két-két tagból álló összeíró küldöttséget kinevezem, illetve kiküldöm.

Az összeíró küldöttségnek kötelessége lakásról lakásra járva a kamarák megtekintésével és a lisztnek esetleges felméréseivel megállapítani, hogy az illető háztartásnak mennyi és milyen minőségű liszt áll rendelkezésre: az adatokat az összeírás ikerbevezetni, egyben a rendelkezésre álló zérburgonya és hüvelyes készletet is megállapítani. Minden egyes összeíró küldöttség két blokk könyvet és megfelelő szénpapírosat kap. Az egyik blokk könyvben megállapítja azt a napot, melytől az illető család, vagy egyén kenyér és lisztutalvánnyal ellátandó. A szénpapírosos szelvény kitépendő és a családtagnál hagyandó.

Ezen szelvény birtokosa csakis azon a napon, vagy azt követő napon jelenhet meg a róla névze illetékes liszt és kenyérjegy kiosztó bizottság előtt, amely a blokkszelvényen feltüntetve van. A kiosztó bizottságnak tehát mindenkor a blokkszelvény bemutatását kell követelni. A küldöttség rendelkezésére álló második blokk könyv azon esetben állítandó ki, ha az összeíró küldöttség az illető háztartásban több lisztet talál, mint a mennyi a rendelet szerint az összes családtagoknak jár.

A blokk szelvény szövege szerint az illető háztartás a fős lisztet nyolc napon belül Tenzlinger Károly városgazdának átadni köte-

les. Tenzlinger Károlyt utasítom, hogy a gazdasági tanácsnok ellenjegyzése mellett heti előlegből a liszt maximális árát a félnek fizesse ki. A városgazda köteles az ilyképen rekvirált és kifizetett lisztet megfelelően nyilván tartani és annak megőrzéséről gondoskodni.

A lisztösszeírásoknak nemcsak magán háztartásokra, hanem üzletekre és egyéb raktárakra is ki kell terjednie.

Az összeírásnak végül a gabona összeírásra is ki kell terjednie és erről a küldöttség által külön kimutatás vezetendő. Egy métermázsza buza 82 kiló lisztnek felel meg. A buza készlettel rendelkezőkkel szemben mindkét blokkrendelkezés érvényes.

Liszt beszerzés.

A törvényhatósági liszt kiosztását továbbra is a hét lisztnagykereskedő és a városi üzletek teljesítik. A hét lisztnagykereskedőt teljesjogosítom, hogy a vendékörökhöz tartozó sütők, vendéglősök, kiskereskedők egy heti általányát megállapítsák és az ennek megfelelő lisztet részükre kiszolgáltassák; az ilyképen kiszolgált lisztmennyiség elismervény mellett adandó ki és pontosan nyilvántartandó. Az első hét után mindezek csak annyi liszttel láthatók el, mint a mennyi liszt, illetve kenyér utalvánnyal a lisztkereskedőknek beszámolnak. A nagy kereskedők ezen utalványokat gyűjteni, csoportosítani tartoznak olyképen, hogy 1—1 borítékban egy zsák (85 kg.) lisztnek megfelelő jegyek lesznek teendő. Az ilyképen összesített utalványok általam jelen rendelettel létesített liszt-központnak szolgáltatandók át és készleteik csak az általuk beszállított lisztjegyeknek megfelelően lesznek pótolhatók. A pótlás a liszt központ bejegyzése és ellenjegyzése alapján a gazdasági tanácsnok által a malmokhoz címzett utalvánnyal eszközölhető. A liszt központot a gazdasági tanácsnok alá rendelem és ez állásra Pichler János aradi lakost nevezem ki, hogy ezen állást 24 órán belül elfoglalja és a gazdasági tanácsnoknál szolgáltatássalra jelentkezze.

Mintán a hét nagy üzletnek ezen rendelkezésem folytán munkája tetemesen szaporodik és a kisebbek szerint forgalmuk is csökken a nagyban elárulás után eddig engedélyezett 1 százalékos 15 százalékra emelem, viszont a liszt elárulást 5 százalékát 45 százalékra csökkentem, úgy, hogy a lisztnek megállapított maximális ára ne változzék.

A hét nagykereskedő és a 3 városi üzlet között a városnak kiáró havi 23 vagon törvényhatósági lisztet a következőkben kontingentálom: jogosítva lesz:

Deutsch I. cég 5,5 vagon, Herbstain C. cég 4,5 vagon, Goldschmidt M. cég 4 vagon, Lévi és Stern cég 3 vagon, Koraius Zs. és Márton 2,5 vagon, Bódnauer R. cég 1 vagon, Weisz Dávid cég 1 vagon. A három közéleti üzlet együttesen 1,5 vagon erejéig megrendeléseket eszközölhet. Neuman Testvérek cég és a Széchenyi gőzmalom r.-t. igazgatóságát felkérem, hogy ezen kontingentálást pontosan nyilvántartani sziveskedjék.

A megállapított mennyiségnél egy cég sem kaphat több lisztet.

A liszt központot utasítom, hogy e tekintetben a malmokkal állandó érintkezést tartson fenn.

A városi üzlet csak közvetlen fogyasztóknak adhat el kis mennyiségben lisztet, így tehát azokat az egyenként 5 kilogrammon felüli mennyiségű liszt árusítástól eltiltom.

Figyelmeztetem a hét nagykereskedő céget és a három városi üzletet, hogy a liszt mindenkor a liszt kiosztó bizottság rendelkezésére kell adni, hogy a liszt arányban szolgáltatandó ki, ami annál is inkább tartandó be, mert a nagykereskedők készletei is ilyen arányban fognak pótolatni.

Kintzig János főispán első elnöklése Arad közgyűlésén.

(A város lejáráó szerződésai és megnyitó jogai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Arad város tanácsa ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével a holnap kezdődő rendes közgyűlés tárgysorozatán szereplő ügyekkel foglalkozott. Minthogy holnap csak Kintzig János főispán beiktatása történik meg, a tanács a fontosabb ügyekben határozati javaslatát csütörtökre fogja véglegesíteni, mert a főispán azt az óhaját fejezte ki, hogy a csütörtök délelőtt megtartandó tanácsülésen részt vesz, hogy megismerje a délutáni közgyűlés tárgysorozatát. A csütörtöki közgyűlésen ugyanis már a főispán vezeti a tanácskozást.

A január havi rendes közgyűlés elé terjeszti be Jecassy Károly dr. tiszti főjegyző jelentését a város lejáráó szerződésairől és megnyitó jogairól. Jelentésében elmondja, hogy a légszeszélyárral kötött szerződés 1920. január 1-én jár le a város 1917. január 1-én éhelt felmondási jogával és ezért, ha úgy határozna, hogy a szerződést felmondja, akkor még ebben az évben meg kell tenni az előkészítő intézkedéseket. Az aradi villamosági részvénytársasággal kötött kizárólagossági szerződése felmondása nincs időhöz kötve. A közvilágítási szerződése 1916. év végén jár le. A korcsolyázó egyesülettel a városligeti tó használatára kötött szerződése 1916. június 30-án jár le. A tanács ezt a jelentést tudomásul vételi céljából terjeszti a közgyűlés elé.

Ugyancsak tudomásul vételi céljából jelenti be a tanács, hogy Szendrey Mihály színikazgató a legutóbb tartott közgyűlés felhívásának eleget tett és beadta nyilatkozatát, amelyben kijelenti, hogy a várossal kötött szerződése értelmében elveszi társulata vezetését, de arról még nem nyilatkozhat, hogy közte és tagjai között milyen megállapodás történik.

A város nyomtatványkészletének szállítására céljából megtartott árlejtés eredményét a gazdasági szék javaslata alapján a tanács is elfogadta és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy fogadja el az aradi nyomdafiújak ajánlatát, amelyet az Atheneum igazgatósága oly előnyösnek tart, hogy szakértői véleménye szerint az abban kért árak az önköltséget is alig fedezik. A tanács felszólítja az ajánlatot tevő főnök testületet, hogy a szerződés megkötése alkalmával nevezze meg azt a felet, akinél a megrendelések megtehetőek és aki anyagi garanciát vállal a szállítás pontos betartásáért.

A magyar lengyel egyesület kérelmére azt javasolja a tanács a közgyűlésnek, hogy írjon fel a kormányhoz és kérje, hogy a békekötés alkalmával Lengyelország régi jogai elismertessenek és érvényesíthessenek.

Az „Aradi Közlöny“-t összes harctereinken olvassák. Levelezésünk az „Aradi Közlöny“ apronidőtese útján hozzátartozóinkkal. Biztosabb, mint a küldött tábori lap, mely könnyen eikallodhat, míg a több példányban odaérkező „Aradi Közlöny“ a harctereken közkezen torog és így az üzenet feltétlenül rendeltetési helyére jut. Ezennel megnyitjuk az „Aradi Közlöny“ tábori postáját. A legkisebb üzenet díja — 15 szolg — 60 tuzer.

Elfoglaltuk a montenegróiak szent hegyét

(Tíz kilométerre állanak csapataink Cetinjetől. — Szétlőtte tüzésünk a Lovcent.)

— Távirati tudósítás. —

Szerajevó—Budapest, január 11.

Utolsó leheletig védték a Lovcent.

Szerajevó. A montenegrói harcok csapataink rövid pihenője után ismét kiujultak és kedvezően haladnak előre minden fronton. A montenegróiak makacsul ellenállnak és nagy veszteségekkel akarják visszaszorítani katonáink előnyomulását. A montenegrói győzelmi hírek kohománnyok. Abol az utóbbi napokban győzelmeket jelentettek, ott nem is folytak harcok. A montenegrói foglyok vallják, hogy élelmiszerekben nagy a hiány náluk. A lakosság nyomora rettenetes. Válságos helyzetük okozóul a szerbeket artják. A szerb menekültek ellátására az élelmiszerkészletek elégtelenek. Nikita még mindig Cetinjében tartózkodik.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Abból a körülményből, hogy három egymástól egészen elválasztott terepen nyomulnak előre csapataink Montenegró határán át, arra következtethetünk, hogy ezuttal jelentősebb erők indultak meg a fekete hegyek országa ellen.

Eszakkeleten a megerősített Berane előterében megvertük a montenegróikat, majd pedig a Lim völgyébe szorítottuk őket. Tovább dél felé a magyar és osztrák csapatok Ipektől a plavai és gusinjei vidék felé haladnak. Ez a vidék Ó-Montenegró határain kívül esik és földrajzilag is Észak-Albániához tartozik ugyanígy, hogy csupán rossz összeköttetései vannak a fekete hegyekkel.

Amíg az ellenség nagyobb erővel szemben északkeleten ezek a harcok folynak, addig az ellenkező irányban a Bocche di Cattaro környékén is küzdelem fejlődött ki. A harcok színtere a Bocche és a Krivosije és ezeknek mellék kiágazásai. Csapataink itt a természettől és az időjárástól állított hatalmas akadályokat kénytelenek leküzdeni, ugyanakkor, amikor a montenegróiak is szívós ellenállást fejtenek ki.

A Lovcen-hegycsoportot már csak azért is védelemeztek utolsó leheletükig a montenegróiak, mert a közet ezer-nyolcszáz méter magas Lovcen, a Crnagora karsztos platójának kecsa és a montenegróiak szent hegye. A hercegovinai határon, Gacko-Posjetől keletre, ismét megújultak a harcok. Csapataink összes harcai sikerrel folynak.

Lugano. Az Idea Nazionale aggodva ír a magyar és osztrák csapatok montenegrói offenzívájának előrehaladásáról. Az ellenség teljes sikere — írja az olasz lap — megnyitná az utat a monarchiának Albánia felé. A négyesszövetség hanyagsága elmulasztotta kihasználni a Lovcen-hegy kitűnő helyzetét. Az Adria uralmának és a szövetségesek biztonságának érdekében a

Lovcent minden modern védőeszközzel fel kellett volna szerelni, Olaszországnak kellett volna kezébe vennie a vezetést, hogy a kitűnő alkalmat kihasználja a saját Adria-akciója érdekében.

A Lovcen ostroma.

Montenegról hivatalos jelentés nyolcadikáról a következőket mondja: A monarchia csapatai rettentő heves csatát indítottak a Lovcen ellen hadihajókról és Cattaróból. Negyednapja szakadatlanul löttek állásunkat, a gyalogság támadásával. Legelső védvonalainkig jutottak el, másnap elkecseregetten megindult a harc. Csapataink, dacára sokféle nélkülözéseknek, tartják állásaikat.

Repülőink bombázták Durrazót.

Genf. A „Temps“ athéni jelentése szerint január 8-án több olasz zászlóalj érkezett Durrazóba. Ugyanekkor osztrák-magyar repülőgépek jelentek meg a város fölött s bombákat dobtak le, melyek anyagi kárt okoztak. A repülőgépek, amelyeket az olasz ütegek hevesen lövöldöztek, sértetlenül távoztak.

Végleg meghiusult az orosz offenzíva.

Lugano. A római és a milánói lapok katonai kritikái az oroszok besszarábiai offenzíváját végleg meghiusultnak mondják és sajnálkoznak sikertelenségén.

Bukarest. A Journal de Balkan a besszarábiai orosz sereg eddigi kudarcát azzal magyarázza, hogy az osztrák-magyar csapatoknak nemesk napyszerűen kiépített állásaik, drótkadálvaik, sáncok voltak, hanem igen sok ágyú és emberrel foglalták fel a támadást. A nagy felkészültséget annak tulajdonítja, hogy ezen a fronton az oroszok ellen offenzíva volt készülöben. Az újabb orosz erősítések olyan tulerőre vezethetnek, aminek esetleg eredménye lehet. Ezt azért reméli, mert a tüzés két-hetes munkájának most már mégis nagyobb láttszaia van, mint előbb, amikor az állások és akadályok elpusztítatlanok voltak. Mégis megjegyzi, hogy vérmes reményeket kár volna látni, mert az oroszok mai és tavalyi serege közt nagy a kvalitás különbség.

Pétervár. A Pétervári Távirati Ügynökség jelent: Kievből érkezett hírek szerint a romániai határral szomszédos fronton a harcok rendkívüli hevességgel folynak. Az ágyúdörzés öven versznyire hallatszik köröskörül. A körvák falvaiban az összes ablaküvegek betörték. Különösen heves a küzdelem a tar-nopol-trembovali fronton. Sebessült orosz tisztek előadása szerint a helyzet a keletgaliciai fronton rendkívül súlyos az orosz csapatokra nézve, mert itt sokszor huszonnégysoros drótkadályokat kell leküzdeniük. A drótkadályokhoz való közeledés szinte lehetetlen és még sokkal nehezebb az akadályok elvágása. Az oroszok most új módot eszeltek ki a

drótok elvágására. Úgyes eézők hurkot vetnek a drótokra és kötélén huzzák azokat magukhoz. Természetes, hogy ez a módszer huszonnégysoros akadályoknál szintén esődöt mond.

Lugano. Egyes orosz katonai szakértők az orosz offenzívához rendkívül nagy reményeket fűznek és azt a véleményüket hangoztatják, hogy mivel a középponti hatalmak minden figyelme a besszarábiai frontra irányul, a balkáni hadszíntér mellék-hadiszíntérré válik és ott nem fog semmi sem történni. Ezzel szemben az olasz katonai körök véleménye feltűnően hűvös. A „Corriere della Sera“ érthetetlennek tartja, miért kísérletezik Oroszország elégtelen erővel oly cél érdekében, amelyet később teljes ereje latbavetésével elérhetne. A „Secolo“ azt jecvzi meg, hogy jelenleg mindössze egy ellentámadás folyik a legszélsebb orosz balszárnyon és lehetetlen arra következtetni, hogy nagyobb akció fejlődhet ebből. Az orosz támadások ez idejéig még az ellenséges védvonalakkal szemben állnak. Az offenzívát főleg az ellenséges drótkadályok szorítják korlátoi közé.

Zürich. A francia sajtó nem sokat vár az új orosz offenzívától. A legtöbb katonai kritikus igen szkeptikusan nyilatkozik róla Bertlad tábornok a „Petit Journal“-ban ezt írja:

— A keletgaliciai orosz offenzíva — írja — igen érdekes, de jelentőségére nézve egészen tájékozatlanok vagyunk. Azt sem tudjuk, vannak-e eredményei. Az orosz jelentések szólnak ugyan róla, de föltötte óvatos, rövid mondatokban. A szalonikii konzulok letartóztatását a tábornok pikáns kalandnak nevezi, kitetszik belőle, hogy a semleges területen folytatott háboru által teremtett helyzet föltötte bizarr.

Görilla hadjárat a Polesia mocsarakban.

Stockholm. Polesia erdős mocsaraiban es ingoványaiban sajátságos harcmodor fejlődött ki. Az uttalan rengetegben télen a rendszeres hadjárat lehetetlen. A csapatok csupán kisebb osztagokban nyomulhatnak előre. Mindket téli görilla harcot folytat. A németek kitűnően megszervezett támadásaikkal, az oroszok szívós, makacs ellenállása dacára is megvetették lábukat. Különösen a német lovasság meglepetésszerű támadásainak, a lovasosztágok hirtelen előretöréseinek volt sok szerencsésük.

Délutáni ülések a Házban. Budapestról jelentik: A képviselőház elnökség az ellenzéki pártok vezetőségeinél mozgalmat indított, hogy a Ház a hátralévő javaslatokat délutáni üléseken is tárgyalja. Az elnökség Sággy Gyulával, Andrács Gyulával és Zichy Aladárral tárgyal. Az előterjesztés szerint a Ház hetenként négy napon harminkét órán át tanácskozna. Az ellenzéki pártvezérek az előterjesztésre nem adtak még végleges választ. A döntés a napokban várható.

A pápa béke ohajai. Rómából jelentik: A pápa átvette Vianen Savanar új hollandi követ megbízó levelét. Beszédében béke ohajokusok adott kifejezést.

Nagy visszaesés az aradi kenyérfogyasztásban

(Felére szállott a vásárlás. — Nagyon jól lakott a közönség.)

Az Aradi Közlöny tudósítóiól.

Arad, január 11

A kenyérjegy-rendszer második napja Aradon rendkívül érdekes meglepetéssel szolgált. A közönség a mai napon felére redukálta a kenyérfogyasztást és így megállapítható, hogy a kormány valószínűleg eléri a kívánt célt: sikerül megfékezni a túlzott „kenyér élvezetet.”

Hogy milyen volt a helyzet a kenyérjegy életbelépése előtt és milyen ma arról a következő érdekes nyilatkozatok számolnak be:

Dósa Dezso kenyérgyáros:

— Amióta a kormány megtiltotta a péksütemények készítését, a fehér kenyér fogyasztása az átlag háromszorosára emelkedett, de az utóbbi napokban már hatszor annyi fehér kenyeret is kellett sütni, mint ezelőtt. A közönség ugyanis a fehér lisztet kenyér alakjában sokkal jobban fogyasztotta, mint amikor csak szemlyét, vagy kiflit sütöttek belőle. Különösen három-négy nappal ezelőtt evett a lakosság rendkívül sok fehér kenyeret, mert félt a tizedikén életbelépő kenyérjegy rendszertől. Azt mondhatnám, hogy a közönség eszméjéig evett a kenyérből azszal a gondolattal, hogy „most még lehet enni.” A mai napon azonban egyszerre a felére esett a kenyér fogyasztása a tegnapiéhoz viszonyítva. Ennek az a magyarázata, hogy a közönség nem tud olyan mértékben kenyérjegyeket szerezni, amint szeretne. Azonkívül az is hozzájárul, hogy némi a katonák most már nem kaphatnak tőlünk, sütőktől, vagy kereskedőktől kenyeret, mert a katonák nem juthatnak kenyérjegyekhez, mi pedig kenyér nélkül senkinek se adunk ki kenyeret. A katonák megkapják a maguk prófunt-adagját és ha ezután is — ép úgy mint ezelőtt — ezenfelül szeretnének extra kenyeret enni, — hát a vágyuk nem fog teljesülni. Kétségtelenné látszik, hogy a kormány eléri célját: a kenyérfogyasztás lényegesen redukálódni fog.

Kristófy Sándor ezt mondta:

— Nagy visszaesés érezhető a kenyérfogyasztás terén már a mai napon is. Néhány nappal ezelőtt mindenki nagyobb mennyiségben vásárolt kenyeret, azonban az már elfogyott és ma csak jegyek ellenében kaphatott érut a közönség. A jegyek pedig sokkal kevesebb kenyér vásárlására jogosítják föl a lakosságot, mint amennyit ezelőtt fogyasztott. Némelyek, akiktől jegyet kértünk, kijelentették, hogy ők bizony nem vesződnek a jegyekkel és ott forrnak kenyérrel vásárolni, ahol cédula nélkül kapnak. Hogy hol van az a hely, azt én nem tudom.

Vannak bizony olyan helyek is, ahol nem méresekélik deka számra a finom foszlós fehér kenyeret, hanem kilogramokban, vagy anélkül számolják el ezt a nélkülözhetlen élelmiszert.

— A Tököli-téren — mondotta egy irányító hangú pékmester — a pécskai kenyérek mássa számra adják a kenyeret. Amióta a kenyérjegy rendszer életbelépett, kétszer olyan nagy kenyeret árúsitának a pécskaiak, mint ezelőtt. A közönség valóságban rohamot intéz a sátrak ellen, ahol olvasatlanul dobálják a pénst a kenyérért. Ott senki sem ellenőrizi a maximális árakat, de az aradi iparosokat, kereskedőket állandóan vegzálják a maximális árakkal. Hol itt az igazság?

A kenyérjegyek kiadására és felhasználására ma Variassy Lajos polgármester részletes utasítást adott ki, amely az eddig felvetődött problémákat mind megoldani igyekszik. A rendelet, amelyet mindenkinek ismernie kell, a következő fontosabb intézkedéseket tartalmazza.

Kenyérjegyek.

Az eddig életbe léptetett intézkedéseket ideiglenes jellegűnek tekintem. Arad. sz. kir. város területén a liszt és kenyér utalványozási rendszert 1916. évi február hó 10-től kezdve az alábbi rendelkezésem figyelembe vételével véglegesen rendezem.

1916. évi február hó 10-től kezdve életbe léptetem az országosan divó, a többi városok által is elfogadott, a vöröshajítás utasítás feltételének teljesen megfelelő liszt és kenyér utalványokat. A kenyér és liszt utalványok egy hétre szólának, tehát 1680 grammnyi kenyérré és 2350 grammnyi lisztre. Egyszerre 4 hétre szóló igazolvánnyal lesznek csak ellátva; az igazolványok hetenként különböző szintűek illetve különböző színű nyomtatásúak lesznek a liszt és kenyér jegyek ugyan azokon a helyeken, ahol eddig a kiosztás történt, a jövőben minden hó első, második, harmadik és negyedik napján nyolctól 11-ig, d. u. 3-6-ig lesznek kiszolgáltatva. 1916. február havában kivételesen a kiosztás február hó 5. 6. 7. és 8. napján fog eszközölni.

A kapitányi hivatal megbizja a polgármester, hogy az egyes szállodák forgalmához képest a szálloda tulajdonosokat megfelelő számú napijegyekkel lássák el. A szállodák a nekik kiadott napi jegyekre a szálloda pecsétjét rányomni, a jegyet a szálloda tulajdonosának aláírásával ellátni, valamint a jegyen a kiállítás napját kitüntetni kötelesek. A napi jegy csak azon napra érvényes, a melyre ki van állítva. A szállodások kihágást követnek el, ha a napijegyeket másnak, mint szállóvendégeknek kiszolgáltatják. Megfelelő számú napijegyet becsátanak rendelkezésére a cs. és kir. állomás parancsnokságnak, hogy az ideiglenesen Aradon tartózkodó, átvonuló katonatisztek részére ilyeneket kézbesíttessenek. Az állomásparancsnokság is köteles a napijegyeket pecséttel, aláírással, valamint a kiállítás napjával ellátni. A gazdasági tanácsnokot felhatalmazza, a polgármester, hogy rendkívüli esetekben olyanok részére, akik bár otthon lisztet elvannak látva, de kenyérjegyekhez nem jutottak, a szállodái és kávéházi értékes céljaira egyszerre több napra napijegyeket kiszolgáltathasson.

A nehezebb munkákat végzők részére a kormányrendelet napi 300 grammnyi lisztet állapított meg. Ezen liszt többlet mennyiségéről pótljegyek lesznek készíthetők, amely pótljegyek a gazdasági tanácsnok kezeltése alatt maradnak és felhatalmazza a gazdasági tanácsnokot, hogy az egyes jelentkezések elbírálása esetleg a kapitányi hivatal meghatalmítása után ilyen pótljegyeket kiszolgáltathasson.

Idegének ellátása.

Hogy a megyéből Aradra jövő idegenek vendéglőkben és kávéházakban elláthatók legyenek, valamint, hogy a szövetséges államok tisztái és katonái részére kenyér kiszolgáltatható legyen, az egyes vendéglőknek és kávéházaknak 1-3 klg. liszt, illetve 3-4 klg. 5 klg.-ig terjedő napi szabad ellátmányt engedélyez.

A hét nagy lisztkereskedőt felhatalmazta, hogy velük is közzendő határozat ellenében ezen liszt mennyiséget elismervény ellenében liszt és kenyér-utalvány nélkül kiszolgáltassák, megjelölendő, hogy a pótlás szempontjából ezen elismervények a lisztutalvánnyal egyenértékűeknek fognak véteni, amely vendéglős, vagy kávé másoknak, tehát helybeli lakosok-

nak, vagy hadseregünkhöz tartozó tisztéknek, vagy legénységnek ezen szabad kenyér mennyiségből kenyeret kiszolgáltattat, az ezen kedvezményre való igényét elveszti és ezenfelül büntető eljárás alá vonandó.

Katonák ellátása.

Emez intézkedés szelleméből folvik, hogy a város területén divó azon eljárás, mely szerint a katonák, vagy katonai kórházak természetbeni ellátás helyett kenyérpénzt kapnak, az egész város területére beszüntelendő, megkeresi tehát a polgármester a cs. és kir. katonai állomásparancsnokságot, hogy intézkedéseinek tudomásul vétele mellett a legstírgósebben intézkedni sziveskedjék aziránt, hogy a katonai hatóság részéről azok részére is a kenyér természetben adassék ki, akik eddig kenyérpénzt kaptak. Az átvonuló tiszték ellátása felől intézkedtem.

Kedvezmények és kivételek.

A Greham kenyér sütését megengedi, kiköti azonban, hogy az is csak kenyérjegy ellenében szolgáltatható ki.

A vasúti vandál és mellelta lévő kávékantini kenyér forgalmát szabaddá teszi, azt kenyér-jegyhez nem köti.

Utasítja a kapitányi hivatalt, hogy a kenyér mennyiség megjelölése mellett előterjesztést tegyen az iránt, hogy e két helynek hatenként mennyi liszt volna valamelyik liszt nagykereskedőnél kiutalványozható.

Szabaddá teszi továbbá a jótékonv intézmények, internátusok, vörös kereszt kórházak kenyérforgalmát is, utasítva a kapitányi hivatalt, hogy a kenyérfogyasztás mennyiségéről nekem jelentést tegyen kimutatás kíséretében.

Mintán előre látható, hogy intézkedéseim a felmerülhető összes kiadásokat nem tartalmazza, fenntartja magának a jogot, hogy esetleg esetleg a közlelmiszeri igazgatóság után intézkedhessék. Navezetesen fenntartja magának a jogot, hogy a nagykereskedők kontingensét a szükséghez képest lezállythassa, a pótljegyek és napijegyek kiadását korlátozhassa.

A gazdasági igazgatóságot utasítja, hogy az időközben kenyér-jegyekért jelentkezők kérelmét esetről-esetre vizsgálata tárgyává tegye és az eredményhez képest saját hatáskörében intézkedhessék.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Berlin. A Corriere della Sera, mely merkantil olasz lap, a következőket jelenti: A marseillesi kereskedelmi gőzösök kapitányai elhatározták, hogy javasolni fogják a kereskedelmi hajók felfegyverezését, hogy a Földközi tengerben tengeralattjárókkal szemben támadólag léphessenek fel. A lap követeli, hogy a kereskedelmi miniszter rendelje el a kereskedelmi gőzösök felfegyverzését, hogy az olaszok kiméletlen harcot indíthassanak a tengeralattjárók ellen. A Wolff-ügynökség erre a hírre vonatkozólag a következőket jegyzi meg: A terv megvalósulása csak megkönnyítené a tengeralattjárók harcát, mert minden gőzössel, kivétel nélkül, mint segédcirkálóval szállhatnának szembe.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelenti Newyorkból: Dacára annak, hogy számos szenátor követeli a gyors es tegyverkvitelü tilalmát, a kongresszus még sem fog megalkotni ilyen törvenyt, mert gazdasági összeomlástól tartanak.

Szalonki. Az entente az Orafando öbölben új flotta-bázist akar létesíteni. Csapatokat tettek partra néhány hadihajó horgonyt vetett. A görögök a Seres-kavallai vonalon nagy csapatokat koncentráltak.

Jubileum a kávéházban.

(A polgármester ünneplése: csésze föl-lel, száionnával és német köszöntőkkel.)

Arad, január 11

Es még se fogja elmondhatni Varjassy Lajos polgármester, hogy a negyven esztendősi tisztviselői jubileuma bankett nélkül mulott el. Ha pedig megessék, tegyük meg mi is a polgármester ellenére, hogy a bankett történetét az utókor-nak, újságpapirba göngyölve átadjuk.

Az ünnepi társas étkezés a Hungáriában történt meg. Nem az elegáns budapesti hotelben, ahol keleti államférfiak szoktak találkozni aradi gabonakereskedőkkel, hanem az aradi Hungáriakávéházban, ahol a polgármesternek esztendőki óta csöndes reggeliző asztala van. Es az ember igazi, legkedvesebb természete többnyire a reggeli kávénál nyilatkozik meg. Akkor kialszta magát, nem találkozott sok olyan emberrel, akit nem szívesen lát, nem mérgelődött, nem idegeskedett, szóval ninosen kiforgatva a lelki harmóniájából.

Ennek a kávéházi-asztalnak egyik törzsreggelizője: *Nikolios Döme*. Az aradi újabb nemzedék, vagy a hig emlékező-tehetségűek nem sokat tudnak róla, amióta a csöndes közéleti lét-lenségbe vonult vissza. O maga is csöndes méla-buval őrizi az emléket az országos híri estéknek, amelyeket Budapesten, az Orient-szállóban a Pósa-szettel tartott és amelynek ő volt nemcsak a ber-gazdája, de egyik főrendezője. Hát a mennyit a szegény Dankó Pistával össze-vissza bohémiztek!

Hogy is van az a dal... A vén huszárlóról, a ki rég otthagya a katonai pályát, a csöndes mezón van; egyszerre trombita-szót hall, a ruhorkan: a régi szép ideje jut eszébe! *Nikolios Döme* lelkében is megmozgatta a mult daliás emlékeit a reggeli asztaltársának, *Varjassy Lajos*nak jubileuma. És vasárnapra kedves, bohém formában, a reggeli kávénál bankettet ütött a jubiliás tisztelőtére.

A banketten jelen voltak az asztal valóságos balsó titkos tagjai: a polgármester, *Nikolios Döme*, *Vannay Gyula* tanácsos, *Kopp János*, továbbá a szomszédos hatalmak, illetve reggeliző asztalok diplomáciai képviselői: *Kell Lipót* dr., *Pálmay Lajos* dr. és még számosan. A jelen voltak izlésees nemzeti színtű kokárdával ékeztettek fel. A menü a következő volt:

- Kávé, hatósági föllet.
- Kenyér, szabadjeggyel.
- Vaj (Leopold Zsiga pincészetéből.)
- Szalonna, Laczay-módra pörkölve és szeletkézve.
- Teperő. (*Nikolios Döme* hiszlaló.)

Mikor a menü közepén voltak, *Nikolios Döme* pohárköszöntővel adta meg a teljes bankett-jelleget.

— Eltetem a derék polgárnagyot — ilyenvalahogy, de szebben mondotta a többek között, — akinek legfőbb erénye: az a hatalmas férfini, jellegzetes étvágy, amely negyven esztendőn keresztül soha se hagyta el, sőt az esztendők során folyton növekedett és amint az ábra mutatja, ma reggel érte el kulminációs pontját. Helyén való tehát törvényhatóságunk bölcsesége, amely a polgármester fizetését fölemelni jónak látja, mivel már az eddigi javadalmából sohase lakhatik jól...

Több tószat után nem volt, s ebben a reggeli bankett mindenestre jobb volt azoknál, a miket este, a „kora hajnali órákig“ tartani szoktak. Hanem érte a polgármestert vasárnap még egy ünneplés, a melyet érdemes feljegyezni.

Az ünnepi kokárdából jutott kettő a polgármester otthonába, két unokájának mellére. Mikor délelben hazajött, ezek üdvözölték — német beszéddel. Kétségtelenül azért, mert a frányaik, a ki

ennek az ovációnak főrendezője volt, csak ilyenre taníthatta meg őket.

A polgármester-nagyapát ez igen meghatotta. Állítólag odaszólt a leányának:

— Fiam, add ide az íróasztal fiókomból a száz királyi Albrecht-rendjeletemet. Sohase viseltem még, de a mikor derék szövetségeseink nyelvén közöntenek, talán mégis föl kellene tűznom...

Ezek a főbb mozzanatai egy polgármester negyvenesztendősi jubileumának, anno világháború.

H I R E K. LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Washington. A Persia elsüllyesztéséért támadt krízis végleges elintéztést nyert.

Rotterdam. Az angol munkáspárt az alsóházban indítványt nyújt be, a melyben a gallipolii vállalkozás szerzőinek megbüntetésére az eljárás megindítását sürgetik.

Lion. A központiak Toulonban levő konzulait kíséretestül a Savoy oirkálóra internálták.

Zürich: A szerb hadsereg maradványait az angolok Egyiptomba szállították át.

Lugano. A Cabana holland gőzös utolsó hajóként áthajozott a Suez-csatornán. Utasok beszélik, hogy az angolok hatalmas védművekben mintegy kétszáz ezer embert koncentráltak a csatorna védelmére.

Pétervárról jelentik a Timesnek: A besszarábiai fronton Pflanzler-Baitin ellen harcoló oroszok helyzete rendkívül súlyos. A tagyos időjárást oivadás váltotta fel, a lövészárkok vizalatt állanak. Sadagora birtokáért ekeseredett harcok vannak tolyamatban. Sadagora fontos vasuti csomópont.

Konstantinápoly. A kamarában Enver pasa hadügyminiszter hosszasan ismertette a gallipolii hadjáratot. A Dardanellák megnyitására kérdése az entente szempontjából óriási fontossággal bírt. Oroszország felfegyverzése, erejének teljes kihassanálása, csakis ekképen lett volna lehetséges. Rengeteg erővel kísérelték meg elfoglalását, s a háború kitörésekor aknákkal és torpedó vonalakkal leplezett tőgekkel rendkívül megerősítették. Flotta nem nyomulhatott be, így szárazföldről kíséreltek rengeteg áldozatokkal. Mintegy hatvan hajógyűjtemény hatalmas tüzelésének fedezete alatt sikerült a csapatokat partra tenniük, megkísérelték tenzerbe vetésüket offenzívánkkal. Majd megkísérelték a szövetségesek tehermentesítését, akkor midőn a francia fronton és a Kárpátokban az entente hatalmas offenzívába kezdett. És sikerült is, amennyiben ötszáz ezernyi entente csapatot lekötöttünk a Gallipolii. Mikor a szövetségesekkel megnyitott az összeköttetés, kivilágított, hogy vagy a Dardanellai, vagy a szalonikii vállalkozást kell feladni. A dardanelláknál nem maradhattak meg s ezért elmenekültek. A németekkel és a monarohia csapataival szoros összeköttetésben felszerelhetjük hadseregünket, kiverhetjük határainkból az ellenséget és megakadályozhatjuk, hogy elragadott területeinket továbbra hamocskolják.

— Módosult a Központi Pénzüntézet törvénye. *Budapestről* jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottságában *Antal Géza* előadó ismertette ama módosításokat, amelyeket a pénzügyminiszter a parlamentben elfogadott. A bizottság a javaslatot csirányban módosította. E szerint a Központ egyelőre öt évre alakul meg. A Központ nem fogantathat felülvizsgálatot oly intézeteknél, amelyek költségét öle nem vettek igénybe kivéve, hogyha maguk kéri a revíziót. További módosítások az elnök jóváhagyási jogának megváltoztatására vonatkoznak, továbbá, hogy a király vagy a kormány kinevezésétől függő tisztviselők a Központ igazgatóságának, választmányának és felülvizsgáló-bizottságának tagjai nem lehetnek.

— Milyen áron rekvirálják az aradi háztartási tisztviselőket? A különböző hirdetések és fölhívások addig biztatották az aradi közönséget, hogy minden félelem nélkül, bátran jelentsék be tisztviselőiket, mert a hatóság egy sem fogja rekvirálni a készleteket, — ismételtük: addig ígérték a leigálás mellőzését, amíg — csakugyan hozzálátnak a rekvirációhoz. Ne csodálkozzanak aztán, ha a publikum bizalmatlanságot tanusít a különböző ígéretekkel szemben, ne ütődjenek meg, ha a közönség is gyakran föllent a kenyere érdekében, amikor az illetékes források se sietnek megtartani azent fogadalmukat. E lap más helyén figyelmeztetés jelenik meg, hogy a közönség miképen fogadja azt a városi bizottságot, amely a napokban megjelenik minden házban a fölszemes tisztviselők rekvirációja végett. Föl kell tárnai a háztartásviselőket és ha több van, mint amennyit a zordon hatósági urak elégnék tartanak, a többletet a maximális áron átvesszi a város. A maximális ár! Erről akarunk beszélni, mert arról a közönség érdekében súlyos szavakat kell ejteni. A lakosság egy része élt a kormányadta joggal és még a nyáron ellátta magát tisztel az 1916. évi aratásig. Aki csak tehetett, (még aki nem tehetett is) összekuporgatott egy kis pénzt és megvásárolta a szükséges mennyiséget: fejenként és havonként tíz kilogrammot. A legeslegujabb rendelet viszont már csak fejenként és havonként 7 és fél kilogrammot engedélyez. Fejenként tehát 2 és fél kilogramm többlet mutatkozik és ezt fogja rekvirálni a hatóság — maximális áron. Erről a maximális árról akarunk beszélni. A nyáron a főzölisztnek 59 fillér volt a maximális ára kilogrammonként, ma pedig 51 fillér. Ha a város vezetőiben az igazságérzetnek csak egyetlen szikrája él még, akkor nem fogják a mult évben 59 fillérért beszerzett főzölisztet 51 fillérért rekvirálni, hanem a fölmutatandó számla alapján fizetik ki a régi maximális árat. Ha nem így tesz a város, ha a gondos és előrelátó aradi polgárokat igazságtalanul megkárosítja, akkor a lakosság méltán ad olyan háborus emléket a vezető hatóságnak, amit még évek múlva, a tisztulításon is megemlegetnek.

— **Barabás Béla kenyérjegye.** A képviselőház fölmosóján élénk vita volt ma a kenyérjegyről. *Barabás Béla*, aki mátyásföldi lakos, onni akart a Házban, de nem kapott kegyelmet, mert nem volt kenyérjegye. Elment a háznagy hivatalba s ott azt kérte, hogy okvetlenül szerezzenek neki jegyet, mert ha nem is budapesti lakos, mint képviselő kötelességét teljesíti, amikor délután háromig kénytelen Budapesten a képviselőházban tartózkodni. A képviselők most kíváncsian várják, hogy a háznagy hivatal miképen oldja meg a kérdést.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Fodor Zsigmondné* urnő (Budapest) 20 koronát adományozott az izr. népkonyháknak *Acsa* és *Jakabné* ravatalára szánt koszoru megváltásáért, mely kegyelotes adományért köszönetet mond az elnökség.

— Az aradi hetipiac — Ujaradon. Aki kedden és vasárnap megjelenik az ujaradi piacon, nem egészen van tisztában azzal, hogy a Marosnak melyik oldalán áll? Amióta ugyanis a hatóság tűzzel-vassal csinálja a rendet az aradi piacon, azóta egyre jobban fogynak a „piacon” az elárúsítók és így természetesen a vevők is. A nevezetes aradi szárnyas piacokról ma már csak mint a múlt emlékeiről lehet beszélni. A termelők és a kofák Arad helyett az ujaradi piacon jelennek meg és őket a fogyasztó közönség is kénytelen követni. Ma például Ujaradon többségben voltak az aradiak: a kofák és a vásárlók egyaránt. Annyi szárnyast, hizott libát és tojást csak a legboldogabb időben lehetett látni az aradi piacon, mint ma a marosmenteni falusi heti vásáron. Az aradi vevők sorra fölismerték azokat a becsületes német parasztokat, akik eddig a mi piacunkra szállították a baromfiakat.

— Hát atyafi — kérdezték — miért bojkottálják az aradi piacot, hiszen ott nagyobb árt kaptak a jószágokért.

— Ott a rendőrök, a vevők, meg a kofák herceében mindig mi húztuk a rövidebbet. Ha tiz libát vitünk be, ötöt fizetés nélkül vett el tőlünk a közönség. Nem tudtuk, hogy a nagy tolongásban ki csuklizta el. Amellett még mászsás gorombaságokat is kaptunk. Ez nem üzlet, — mondogatták.

Az ujaradi piacon valóban meglepően simán bonyolították le a forgalmat. Az aradi közönség ott nem tologodott, nem boxolt, a rendőrök nem szidalmazták senkit, a kofák se alkották ki a vevők gyomrából a falatot. Az aradi kofák nagy tömegben szedték össze a baromfit és hazahozták. Azonban nem fogják kivinni az aradi piacra, hanem titokban a „régii házaikhoz” szállítják, ahol nincs mérleg, nincs rendőrököl és szabadon grasszáhat a szemérmellen uzsora.

— Aradmegyei mondák győzelmünkről. Arról, hogy mennyire gyökeret vert a köznép között az a meggyőződés, hogy a világháborút csakis mi: a központi hatalmak nyerhetik meg, — érdekes népmondákat közöl velünk Bódy Bódog szőlőnagybirtokos, aki az alább közlöttéket aradmegyei falusi emberektől hallotta:

— A cár — meséli falun — egy zsák búzát küldött nekünk és azt üzenve, hogy a hány szem buza van benn neki meg annyi katonája van. Erre válaszul mi küldöttünk neki egy kis zsák paprikát és vissza üzentük, hogy nekünk ugyan annyi katonánk nincs — de a hány van, mind ilyen erős!

A német császár pedig küldött neki egy kakast és azt üzenve, hogy a kakast Hindenburgnak hívják, a búzát mind meg fogja enni — és ő maga meghal!

— Halált okozó vihar Bécsben. Bécsből jelentik: Ma dél óta óriási vihar dühöng az osztrák fővárosban. Jelentékeny hőcsökkenés állott be. A vihar következtében számos baleset történt, melyek közül több súlyos. A mentők szakadatlanul munkában vannak. A tüzoltók harminenál többször vonultak ki. A Ferenc József pályaudvar közelében a vihar az olajgyár fedeléből mintegy öt méternyit leszakított. A tetődarab egy hivatalnokot halálra sújtott. A kár nagy.

— Bécs kávésk Sziweszter éjszakája. Bécsből jelentik, hogy több kávésk ellen megindult az elárás amiatt, mert Sziweszter éjszakán külön engedély nélkül éjjel 2 óráig tartották nyitva kávéházaikat.

— Sötét az Urbán Iván-utca. Mióta barakk-tábor van a löversenyter helyén, a város egyik legforgalmasabb utcája lett az Urbán Iván-utca. A katonáknak naponta nem egyszer végig kell menniük ezen a hosszú uton és bizony nem a legkellemesebb séta ez. Napközben nagy óvatossággal még csak ki lehet kerülni a hepehupas aszfalt farkasvermet, de este már az óvatosság sem használ. Egyiptomi sötétség borul az utca, lámpát lámpással se lehet találni és az ut gödrei, mélyedései között könnyen szerencsétlenül járhat kocsik, vagy squalos ember egyaránt. Pedig hazatérő katonák és szekerek, kocsik sűrűn lepik el este is az utat. Néhány hét előtt kijavították ugyan az aszfaltot, de azóta megint igen rozoga állapotba került, a sötétségen pedig még mindig nincs semmi. Ha a katonák kedvéért nem akarna a város lámpáit felállítani és az utat javítani, egyedül Urbán Iván báró kegyeletos emléke is megérdemelné, hogy a nevével elnevezett utca mindig kelően világítsa és gondozva legyen.

— Újabb adományok az aradi Vörös Keresztnek. Az Aradvárosi Vörös Kereszt Egylethez újabban a következő adományok folytak be: Havas Sándorné — özv. Fleischer Vilmosné ravatalára szánt koszoru megváltásaként 10 korona, az Aradi m. kir. állami elemi népiskola tanítóképző igazgatósága — Varjassy Árpád ny. kir. tanfelügyelő ravatalára szánt koszoru megváltásaként 15 korona, Weisz Lajos rendes havi adománya 5 korona, Fejér Ernő és neje 20 korona, Geller Izidor és neje 10 korona, N. N. Arad 20 korona, Barta István és családja — dr. Pozgay Lajosné ravatalára szánt koszoru megváltásaként 10 korona, Brand Isz. Henrik — Werner Károly ravatalára szánt koszoru megváltásaként 25 korona, Jankó B. Ánó Nagyzeben 20 korona, Eles Armóné 20 korona, Pácz Gyula dr. — dr. Pozgay Lajosné ravatalára szánt koszoru megváltásaként fejében 50 korona, Máv. altiszti kör (Halmi Ferenc elnök utján) 10 korona, Rámer Istvánné Arad-Gál 10 korona, Balcsó Anikó 20 korona, Tisch Mór dr. és neje — Werner Károly ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 20 korona, Halezky György Borosfenő 4 korona, Gál Margit és Elek Csátsátelep 2 korona, Végli István és neje 22 korona 90 fillér, mely adományokért hálaköszönetet mond Vársárhelyi Janka elnök és Elsz Erzsébet alelnök.

— A gummikészletek összeírása. A kereskedelmi és iparkamara ezúton közli a következőket: A honvédelmi miniszter tudvalóval rendelte egyes gummikészleteknek hadicélokra való igénybevételét. A rendelet értelmében igénybe vehetnek tekintendő és bejelenési kötelezettség alá esik mennyiségére való tekintet nélkül minden nversgummi (kaucsuk, ruggyan) készlet, továbbá autómobilok részére szolgáló minden gummiabroncs, vagy a külső gummiabroncs, mint a belső tömlők, akkor is, ha az autómobil kerekeire fel vannak szerelve. Az igénybevevő készletek el nem idegeníthetők, át nem engedhetők és nem is használhatók. Autómobilok birtokosai az autómobilokra már felszerelt abroncsokat és kocsinkint legfeljebb egy darab tartalékabroncsot a beszerzés napjától (jan. 31.) szabadon használhatják. A bejelentéshez szükséges irások a kamara irodájában kaphatók. Indokolt esetben a kereskedelmi miniszter felmentést adhat az igénybevétel elől és a felmentés iránti kérelmeket közvetlenül a kereskedelmi miniszterium ipari műszaki osztályához kell beadni.

— Koszorumegváltás. Varjassy Árpád kir. tanácsos, nyug. kir. tanfelügyelő ravatalára szánt koszoru megváltása címén Szabó Béla niszentanna állami polgári iskolai igazgató 20 koronát, Pál Miklós aradi tanítóképző intézeti tanár ravatalára szánt koszoru megváltása címén pedig az aradi állami tanítóképző intézet 26 koronát juttatott kezéimbe a háborúban elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára. Mindkét összeget rendeltetési

helyére juttattam. Kohrer Károly kir. tanfelügyelő.

— Öngyilkos honvédőrnagy. Budapestről jelentik: Gyulassy Elemér soproni tizenharmadik ezredbeli honvédőrnagy öngyilkos lett és meghalt. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan betegség.

— Gyászistentisztelet. Néhány évről Mózses, az aradi izr. hitk. sok éven át volt elnöke és összes intézményeinek fő támogatója emlékére az izr. hitközség I. hó 12-én délután fél 5 órakor az izr. templomban gyászfünnepelet tart, melyre a hitközség összes tagjai ezennel meghívotnak. A templomi előljáróság.

— Hadifoglyok az orosz iparban. Pétervárról jelentik: A miniszterium iparkonferenciáján bejelentették, hogy 135.000 hadifoglyot alkalmaznak az orosz iparban.

— Elveszett. Ma reggel a vasúti pályaudvaron egy S. F. jelű katonai hátizsák elveszett. Kéri a tulajdonos a megtalálót, hogy a róla nézve értéktelen dolgokat juttassa el a kiadóhivatalba.

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollós cégnél, főpostával szemben. Ugyanott irásmunkák és sokszorosítások a legintézményesbben vállaltatnak. 4697

— Gyermek-kocsik, gyermek-székek csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Könyvtárakat, bányegyűjteményeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Üzleti könyvek, a m. strazsák. 16-könyvek és irodai cikkek Kerpelénél. 193

— Fűtünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ezen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Papírszalvéták olcsón Kerpelénél. 193

A kétszívű ember.

(Szokatlan tettekezés a sorozáson.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, január 11.

Szegeden most folynak a pótsorozások, a melyek legutóbbi napján érdekes eset történt. A mérce alá állt egy fiatal ember. A fiatal ember erős, egészséges kinézetű volt. A mérce mellett álló baka a fejére tolt a keresztifát és leolvasta a mestelen népfelkelő testmagasságának a méretét. Katonásan olvasta le, tehát fő hangosan, pedig már ugyis be volt jelezve, mert a szóban levő fiatal embert már sorozták.

A vizitáló orvos megkérdezte, hogy miért nem vitt be a mult sorozáson.

— Szívbaí miatt, — volt a válasz.

Az orvos erre előveszi a sztetoszkópot a figyelemmel hallgatja a szívhangokat.

A bizonytalanság, kételkedés kifejezése létezett az arca, mintha nem akarna binni magának.

— Sajátságos!... Mi ez?

A népfelkelő, aki intelligens fiatal ember, maga adta meg a diagnózist az orvosnak:

— Nekem két szívem van, doktor ur, az orvosok már megállapították.

Az egész bizottság: a polgári és civil tagok, az irnokok, a mérce mellett álló baka is, feszülten figyeltek.

Az orvos ismét vizsgált. Csakugyan, mind a két szív verése jól észlelhető! A szívhangok — így állapította meg a doktor — egészen tiszták. Tehát nem hallhatók azok a „szív-

tejek", amelyek szervi szívbanál, „szivbillentyű-
elégtelenségénél”, ahogy régi szép magyar or-
vosi nyelven nevezik, sanyira jellemzők.

A fiatallembert nem mondották alkalmat-
lanak, hanem felülvizsgálatra utasították Te-
mesvárra, mert két szive van ugyan neki,
de mind a kettő egészséges szív. A szívek a
baloldalon, egymás mellett dobognak. Majd a
temesvári felülvizsgáló bizottság dönti el, hogy
vajjon a ritka és csodálatos rendellenesség —
még ha egyébként külön-külön egészséges két
szivről van is szó — nem befolyásolná-e hát-
rányosan a fiatallembert a katonai fáradalmak
elviselésében. A huszonnégy éves ifjut Bosko-
vitz Oszkárnak hívják és második éve szorgalm-
mas, derék tisztviselője az Eisenstädter S. és
társai cégnek.

Több olyan esetet jegyeztek már föl, hogy
valakinek a szive a jobboldalán van, de egy
ember két szivéről még nem igen emlékeztek
meg. A temesvári felülvizsgáló-bizottság
döntése Boskovitz Oszkár esetében — elvi je-
lentőségű lesz és pótsorozási körökben érdek-
lődéssel várhatják, vajjon elég-e két szív ah-
hoz, hogy valaki untaulíoh legyen. Katonaor-
vosi szempontból is érdekes lesz a döntés.
Akadhatnak esetleg olyan katonáorvosok, akik
kétszeresen alkalmasnak vélnék egy kétszivű
embert. Mert ha annak az egyik szivét ne-
lőnők, még mindig maradna neki tartalékban
egy másik.

VÁROS ÉS MEGYE

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir.
város törvényhatósági bizottsága által 1916.
évi január hó 12-én d. n. 4 órákor tartandó
rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő
fgydaraboknak 39. A m. kir. miniszter elnök
értesíti a város közönségét, hogy Ő Felsége a
magyar címer és a magyar nemzeti színeknek
az osztrák-magyar monarchia közös intézmé-
nyeivel való érvényre juttatásáért kifejezett
köszönettel legkegyelmesebb köszönettel méltó-
ztatott fogadni.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1916. évi január 11-én:

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Itt először:

Ciklámén.

Színjáték 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órákor.

Felolvasó szakosztály:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A KATONAKNAK

a harcúterén

EGYETLEN

SZÓRAKOZÁSUK

a téli hónapokban

AZ ARADI KÖZLÖNY

olvasása.

JÓKAI:

**Szegény
gazdagok.**

51

APOLLO
SZÍNHÁZ.

Január hó 12., 13-án, szerdán és
csütörtökön.

ELSO OLGA DESMOND FILM.
MŰVÉSZI ESEMÉNYI

Nocturnó

Egy tavasz éj álma.

Dramajáték 4 felvonásban.

A főszerepet: **OLGA DESMOND**
csodaszép táncosnő kreálja.

Chopen Op. 9.

Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek
és nem folytatólagosak. 81

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcső
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcső 1 korona 40 fillér.
1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpорок!!!

Próbadozoz 50 fillér! Kék, zöld, illa,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávénázi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

A szájüreg desinfectálásánál, valamint a
torokbetegséget előidéző

bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknel rendki-
vüll fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem
nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüregot desinfectálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a vi-
lághírű „Krovil” korpá-
kenőcső.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeháza szemből)

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

ad 1—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszternek alábbi rendeletét szoros mihez tartás és alkalmazkodás végett ezúton hozzuk városunk lakosságának tudomására. A m. kir. honvédelmi miniszter 19267/eln. 20. b. 1915. számú rendelete, a 18462/eln. 20. b. 1915. számú rendelettel hadicélokra igénybevett fémtárgyak részbeni beszoigáltatása tárgyában. A múlt évi szeptember hó 25-ről 18462/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyak beszoigáltatása tekintetében további intézkedésig ezennel a következőket rendeltem:

1. §. Az olyan iparfűzők és kereskedők, akik a bevezetésben említett rendelet 1. §-ában felsorolt tárgyakat:
  1. főző edények (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, sütők, formák, stb.), egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók, a hasonló (vörösrézéből) még ha ónozza, vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is.)
  2. az 1. pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeltől, kivéve a szerelvényes árukat (Gürtlerwaren) így különösen leveses tálak, kannák, sziták, mártáscsészék, főzelékes tálak;
  3. konyhaszerek (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű, öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonló) sárgarézéből;
  4. mosóutatók, a tűzhelyekbe beépített vízmelegítők, egyszerű viztartók, fürdőkádak, vörösrézéből; (még ha ónozza, vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is);
  5. gyümölcs befőző (lekvár) üstöket vörösrézéből és sárgarézéből, amennyiben nem gyári jellegű üzenetkhez tartoznak;
  6. egyszerű parázstartók és kályhaelőtételek, vörösrézéből, sárgarézéből, bronzból és tombakból;
  7. fél kilogrammos és ennél nehezebb sárgaréz súlyok;
  8. egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, szőnyeg(oggantyn) és védőrudak (csövek) sárgarézéből, amennyiben könnyen leszerelhetők és betétük nincsen, vagy könnyen eltávolíthatók.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzal, nikkellel bevont, vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki és azokat nem kell beszoigáltatni, előállítók, avagy azokkal kereskedők kötelesek egyelőre az e tárgyakból rakáson levő készletük egyharmadrészét beszoigáltatni.

2. §. A szállodás-, vendéglős- és kávésipar, ugyintén a sütő- és cukraszopar körébe tartozó vállalatok, továbbá az olyan egyesületek, amelyek ételket és italokat szolgáltatnak ki, kivéve a kimondottan jótékony célt szolgálókat, kötelesek egyelőre az alábbi felsorolt fémtárgyakból való készletük felét beszoigáltatni:

1. főzőedényeket (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, sütőformák és hasonló), egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók a hasonló) vörösrézéből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is);
  - 2) az 1. pont alatt felsorolt tárgyakat tiszta nikkeltől, kivéve a szerelvényes árukat: (Gürtlerwaren) mint például leveses tálak, kannák, sziták, mártás csészék, főzelékes tálak és hasonló;
  3. konyhaszereket (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű, öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonló) sárgarézéből;
  4. gyümölcs befőző (lekvár) üstöket vörösrézéből és sárgarézéből;
  5. egyszerű parázstartókat és kályha előtételeket vörösrézéből, sárgarézéből, bronzból és tombakból;
  6. félkilogrammos és ennél nehezebb súlyokat sárgarézéből.
- Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzal, nikkellel bevont vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki, azokat tehát nem kell beszoigáltatni.

3. §. Az itt elrendelték szerint kötelezettek birtokában levő és hadicélokra igénybevett fémtárgyaknak beszoigáltatás alá eső egyharmad részét, illetőleg fele részét minden egyes fémre nézve, az egyes fémekből megieívő tárgyak súlya alapján kell kiszámítani, a súly határára beüül a birtokosnak szabadságában áll a beszoigáltatandó tárgyakat kiválasztani.

4. §. A beszoigáltatás ideje, helye és módzatai közhírré fognak tésülni.

5. §. A folyó évi 18462/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyak valamennyi birtokosa, ezeket a tárgyakat a folyó évi november hó 30. árol 17709/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel kitűzött határ-

72—1916. szám.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége háztartásának 1916. évi költség-előirányzatát, annak mellékleteit, a hármass bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvet folyó évi január hó 10-től január hó 24-ig beárólag a városbáza tanácsstermében közszemlére kitettük.

Szabadságában áll azokat minden egyes adófizető polgárnak megtekinteni, és netaláni észrevételeket írásban a folyó év február havában tartandó rendes közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanács-hoz benyújtani.

Arad, 1916. január 8.

A városi tanács.

időn, tehát az 1916. évi január hó 31-én tul is, egészen az azok beszoigáltatására kitűzendő napot megelőző napig továbbra is szabad kézből eladhatja a „Magyar szent korona országainak fémkőapontja részvénytársaság“-nak, valamint az általa megbízott kereskedőknek.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra is kiterjed. Budapest, 1915. évi december hó 29-én. Báró Hazai Samu s. k., m. kir. honvédelmi miniszter.

Felhívjuk a fenti rendelet 1. és 2. §-ában megnevezettakat, hogy a rendeletnek mindenben eleget tegyenek, mert az ellen vétők 2 hónapig tarjedhető elzárással és 600 koronáig tarjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Arad sz. kir. város tanácsától 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékot,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítőt,
számlát,	továbbá:	esküvői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	rőplapot,	gyásjsjelentést,
cégekártyát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvéllal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselakszenek, ha gyermeküknek átlátzó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagy visketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legesőbb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

E kitérő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdaion nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A leendő szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapították 1888. évben az Aradmegyei Közhatalás számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

TÁBORI POSTA.

Szokoly Sándor

med. off. feldspital 5/7. Feldpost 56. — Mióta elmentél 11 levelet írtam, roppant bánt, hogy nem kaptad meg. A Közlönyt én küldöm. Egészségesek vagyunk. Csókol anyád. 420

M. S.

Tábori posta 60. — Lev. lapját vettem. Örvendünk, hogy jól van. L-re vigyázzon! Remélem, a lapban találkozott küldeményével, ugyisintén az üzenettel. Mindannyian üdvözlötinket küldjük. S. 17

L. A.

Tábori posta 60. — Soraid megkaptam. Jókívánságaid köszönöm, viszonzozzuk. A család jól van, most én vagyok soros. K hozzájárulóid egészségesek. A legszívesebb üdvözléssel: H. — M. külön üdvözlötét küldi. 16

LEVELEZÉS.

Hadnagyot

üdvözlő Arva róssa. 191

„Boldogtalan 321.”

jellegével levél van a kiadóhivatalban. 434

Fess, fiatal barna nő,

ki elegáns garzon lakással rendelkezik, ismeretséget kötne tisztességes szándékból gavallér úriemberrel. Leveleket „Boldogtalan 321.” jellegére a kiadóhivatalba kér. 388

OKTATÁS.

Gyakorlott korrepetitor

kereslek gimnázista mellé a délutáni órákra. Ajánlatok „Gyakorlott” címen a kiadóba küldendők.

ALKALMAZÁST KERES.

Közléss

állást keres azonnali, esetleg első aprilliai belépésre, szíves ajánlatot a fizetés megjelölésével „Hadmentes” jellegére kér a kiadóhivatalba. 388

Öbb évi irodai gyakorlattal bíró urileány állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 417

Szerény

fizetési igényekkel, háztartás vezetését elvállalná javakorabeli nő. Cím a kiadóhivatalban 418

18 éves

fűszerkereskedő segéd, gör. keleti román vallású, beszél magyarul, románul, január 15-ére állást keres, fizetési igénye 140 korona, vagy 60 korona és teljes ellátás. Cím: Gartner József leveleivel, Kontz János, Nagylak. 414

ALKALMAZÁST NYER.

Egy intelligens nő

a délutáni órákra egy nagyobb leányka mellé felvétetik. Németül beszélők előnyben. Cím a kiadóhivatalban. 415

4 középiskolát végzett

jóírású fiatalembert, megfelelő fizetéssel, gyakornoknak azonnali belépésre keresünk. Kornis Testvérek Vörösmarty-utca 1. 431

Intelligens

kereskedő, ki a vevőkkel való érintkezésben jártassággal bír, mint utazó kerestetik. Csakis legjobb referenciákkal és az utazásban némi gyakorlattal bíró urak jelentkezzenek. Cím a kiadóhivatalban. 433

Munkásleányok

muszkakönyvvél felvétetnek, a Piskóta-gyárban gróf Tisza István-ut 28. 416

Megbízható irodaszolgát

keres Kornis Testvérek, Vörösmarty-u. 1. szám. 482

Ügyes kiszolgáló leány,

kinek az egyszerű könyvtel és levelezésben némi gyakorlata van, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 298

Szakácsnő

úri családnál, jó bizonyítvánnyal, február hó 1-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

KIADÓ LAKÁS.

2 elegánsan butorozott

utcai erkélyes szoba fürdőszobával, kiadó. Bohos-palota, IV. kapu, II. em., ajtó 11. szám. 387

Egy utcai

és egy udvari szobából álló lakás mely üzlethelyiségnek is alkalmas Eötvös-utca 5. sz. alatt azonnali kiadó. Közelebbi felvilágosítást vagy Eötvös-utca 15. sz. 1-ső em. alatt, vagy Kugel Sámuel cégnél Békéscsabán. 371

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

LAKÁST KERESNEK.

Elegánsan butorozott

különbejárattal dolgozószoba, esetleg egy kis hálószobával, zongoraszámmal és teljes ellátással, feltétlen úri családnál, a város központjában kerestetik. Ajánlatok január 15-ig „Gyógytanfolyam” jellegére a kiadóhivatalba. 435

Három tagú úri család

részére két csinosan butorozott tiszta szoba, konyha és fürdőszoba kerestetik január 15-re. Ajánlatokat Arad, Erzsébet-körút 28., Hillo Andrásné. 377

ÜZLETEK.

Jómeneteltő

női divatru üzlet, más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 418

Jóforgalmu

lisztkereskedés, igen forgalmas helyen, a belvárosban, más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 419

Eladó,

vagy bérbeadó nagy román községben, forgalmas ut mentén üzlet, korlátlan italmérés és egyéb jogokkal, nagy épület, terjedelmes kerttel, bevétel miatt azonnal átadó. Cím a kiadóban. 348

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jótállás mellett

2 pár kütű, fiatal patkányfogó fexterrier kutyát keres megvételre a Békéscsabai Sertéshizláló Részvénytársaság. 374

Írógépet

használtat, de jó állapotban keres Pollak Sándor téglagyára, Nádor-utca 14. 320

KÜLÖNFÉLE.

Hehs Vasas obinabora.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és minden fertőzéstől eredő megbetegedés ellen egy felnőtteknak, mint gyermekeknek. Ára 240 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Menthol sóborszesz.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító házszer. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Hirdetmény.

A kerékpár-adó tárgyában 5908/164/1900. sz. alatt alkotott szabályrendelet 1. §-a értelmében felhívom mindazon városi lakosokat, akiknek kerékpár van bir-

tokukban, hogy az 1916. évre esedékes kerékpár-adót a 4. § értelmében január hó 1-től 15-ig annál is inkább betizessék, avagy a 9. § értelmében kerékpárjukat az ellenzár alkalmazása végett a városi adóhivatalhoz bemutassák, ellenben jövedékcsontítás miatt 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznek büntetve.

Városi adóhivatal.

Ajánlunk kizárólag 1-ső randű POROSZ

köszenet.

1-ső r. Porosz záberzel (Hindenburg)

kokszt

425

és Porosz

szénbrikettet.

Kicsinyben és nagyban a megrendelést kérjük leszállítás előtt 2-3 nappal eszközölni. — Iroda-telefon 937. sz. — Telep-telefon 292. sz.

Aradi Köszén és Kokszt

Forgalmi Vállalat Arad,

Andrássy-tér 20. szám

760—1916.

Hirdetmény.

Az 1916. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 2 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXII. t. c. 17. § a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1916. év január hó 10-től számított 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy szokat az érdekeltek, névszerint Gyermek Milán és Indrey Györgyné, ki ki italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban a kiuntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1916. évi január hó 9.

A városi tanács.

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk,

ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használunk. Helyen

hulladékpapír kb.

50 kütös bálákban

csomagolva kap-

ható: bálanként

2 koronáért az

Aradi Közlöny

kiadóhivatalában.